

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

**Vyhodnocení čerpání prostředků EU územními samosprávami
v Pardubickém kraji**

Bc. Markéta Potrusilová

Diplomová práce
2010

University of Pardubice
Faculty of Economics and Administration

**Evaluation of Drawing of Resources from the EU by Self-Government
Authorities in the Pardubice Region**

Bc. Markéta Potrusilová

Master thesis
2010

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Markéta POTRUSILOVÁ**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Ekonomika veřejného sektoru**

Název tématu: **Vyhodnocení čerpání prostředků EU územními samosprávami v Pardubickém kraji**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem diplomové práce je analyzovat a vyhodnotit využívání finančních prostředků z fondů Evropské unie např. z hlediska velikosti obcí, operačních programů, zaměření projektů apod. Diplomová práce bude obsahovat:

- seznámení s regionální politikou Evropské unie v České republice,
- popis a možnosti využití jednotlivých operačních programů pro programovací období 2007-2013,
- analýzu a zhodnocení čerpání finančních prostředků z Evropské unie územními samosprávami v Pardubickém kraji.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: cca 50 stran

Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

Chvojková, Anna; Květoň, Viktor a kol. Finanční prostředky fondů EU v programovacím období 2007-2013. Praha: IREAS, Institut pro strukturální politiku, o. p. s., 2007. ISBN: 978-80-86684-43-7.

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Průvodce fondy Evropské unie. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2004. ISBN: 80-239-3285-3.

Provazníková, Romana. Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. Praha: Grada, 2009. ISBN: 978-80-247-2097-5.

Vilamová, Šárka. Čerpáme finanční zdroje Evropské unie: praktický průvodce. Praha: Grada, 2005. ISBN: 80-247-1194-X.

Vilamová, Šárka. Jak získat finanční zdroje Evropské unie. Praha: Grada, 2004. ISBN: 80-247-0828-0.

Odborná periodika: Moderní obec, Obec a finance

<http://www.pardubickykraj.cz/>

<http://www.strukturalni-fondy.cz/>

Vedoucí diplomové práce: doc. Ing. Romana Provazníková, Ph.D.
Ústav ekonomie

Datum zadání diplomové práce: 24. června 2009

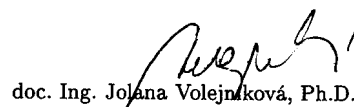
Termín odevzdání diplomové práce: 30. dubna 2010

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.

děkanka

L.S.

doc. Ing. Jolana Volejnková, Ph.D.

vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 27. července 2009

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 29. 6. 2010

Markéta Potrusilová

Poděkování

Touto cestou bych ráda poděkovala paní doc. Ing. Romaně Provazníkové, Ph.D., za odborné vedení a pomoc při řešení této diplomové práce.

ANOTACE

Tato diplomová práce se zabývá analýzou a hodnocením čerpání finančních prostředků z fondů Evropské unie územními samosprávnými celky Pardubického kraje v programovacím období na léta 2007 – 2013. Čerpání je analyzováno podle příjemců dotace a jejich velikosti, místa realizace projektů, operačních programů a poskytnuté podpory.

KLÍČOVÁ SLOVA

regionální politika, fondy Evropské unie, operační programy, územní samospráva

TITLE

Evaluation of Drawing of Resources from the EU by Self-Government Authorities in the Pardubice Region

ANNOTATION

This master thesis is focused on the analysis and evaluation of financial resources drawing from the European Union funds by self-government authorities of the Pardubice Region in the period 2007 – 2013. The drawing is analysed according to grants beneficiaries and their sizes, location of projects realization, operational programmes and level of provided subvention.

KEYWORDS

regional policy, European Union funds, operational programmes, self-government authorities

Obsah

Úvod	9
1 Regionální politika Evropské unie v České republice	11
1.1 Regiony v Evropské unii.....	12
1.2 Nástroje regionální politiky	15
1.2.1 Evropský fond regionálního rozvoje	16
1.2.2 Evropský sociální fond.....	16
1.2.3 Fond soudržnosti.....	17
1.3 Cíle regionální politiky v období 2007 – 2013	18
1.3.1 Cíl Konvergence	18
1.3.2 Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost.....	19
1.3.3 Cíl Evropská územní spolupráce	20
1.3.4 Finanční zdroje na realizaci cílů v programovacím období 2007 – 2013....	20
1.4 Operační programy ČR v období 2007 – 2013.....	21
2 Čerpání finančních prostředků z jednotlivých OP územními samosprávami Pardubického kraje	25
2.1 Územní samosprávné celky Pardubického kraje	29
2.2 Operační program Životní prostředí	30
2.2.1 Prioritní osy OP ŽP	30
2.2.2 Čerpání prostředků z fondů EU v rámci OP ŽP	34
2.3 Regionální operační program NUTS II Severovýchod.....	39
2.3.1 Prioritní osy ROP SV.....	40
2.3.2 Čerpání prostředků z fondů EU v rámci ROP SV.....	43
2.4 Integrovaný operační program.....	49
2.4.1 Prioritní osy IOP	50
2.4.2 Čerpání prostředků z fondů EU v rámci IOP	52
2.5 Operační program Přeshraniční spolupráce ČR - Polsko	59

2.6	Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost	60
2.7	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost	61
3	Vyhodnocení čerpání prostředků EU územními samosprávami v Pardubickém kraji.....	62
	Závěr	74
	Použitá literatura a internetové zdroje.....	76
	Seznam tabulek	79
	Seznam grafů.....	80
	Seznam obrázků.....	80
	Seznam zkratk.....	81

Úvod

Vstupem České republiky do Evropské unie se našemu státu a jeho ekonomickým subjektům dostala příležitost získat nemalé finanční zdroje vyhrazené na realizaci regionální politiky EU. Již před rokem 2004 mohly organizace a společnosti z ČR čerpat prostředky v rámci tzv. předvstupní pomoci a komunitárních programů. Po vstupu se pak možnosti obdržení finančního příspěvku výrazně zvýšily, v letech 2004 – 2006 mohlo být v ČR rozděleno více než 2,6 mld. eur. V současném programovacím období má Česká republika k dispozici desetkrát vyšší objem finančních prostředků a pravděpodobně také poslední šanci využít štědré podpory z EU, neboť v dalších letech již nemusí patřit mezi země, pro které bude tato pomoc regionální politiky určena.

Česká republika na současné programovací období připravila 26 operačních programů, ze kterých lze čerpat podporu. Téměř ze všech mohou získat dotaci územní samosprávné celky.

Diplomová práce se zabývá analýzou a vyhodnocením čerpání finančních prostředků, které poskytuje Evropská unie v rámci provádění své regionální politiky, územními samosprávnými celky v Pardubickém kraji. Jejím cílem je zjištění, zda a v jaké míře Pardubický kraj a jeho obce využívají příležitosti čerpat podporu z fondů EU, jaké částky na své projekty obdržely a z jakých operačních programů jim evropské peníze plynou. Využití zdrojů je analyzováno z hlediska příjemců podpory a jejich velikosti, okresu, v němž jsou projekty realizovány a na jejichž území mají dopad, dále podle operačních programů a oblastí intervence a výše přidělené částky.

V první části práce jsou představeny základní informace o politice hospodářské a sociální soudržnosti včetně rozdělení členských států na menší celky (tzv. územní jednotky NUTS II neboli regiony soudržnosti), do nichž podpora z fondů EU směřuje. Popsány jsou nástroje, jejichž prostřednictvím je tato politika uskutečňována, a cíle, které jsou stanoveny na aktuální programovací období a o jejichž splnění je pomocí alokace finančních prostředků usilováno. Zmíněny jsou také výše finančních zdrojů, které jsou na jednotlivé cíle regionální politiky určeny, a to jak celkově pro státy EU, tak i pro Českou republiku. Závěr první kapitoly pak seznamuje s operačními programy ČR, v nichž jsou definovány strategie pro rozvoj regionů ve vybraných oblastech, a vymezuje objem prostředků na ně určených.

Druhá část diplomové práce nastiňuje situaci v čerpání finančních zdrojů z fondů EU územními samosprávami v ČR a charakterizuje Pardubický kraj z hlediska počtu obcí podle velikosti a okresu, do něž spadají. Primárně je však věnována analýze získávání podpory z EU územními samosprávnými celky Pardubického kraje v šesti operačních programech, z nichž byla obcím a kraji poskytnuta dotace.

Závěrečná kapitola pak obsahuje souhrnné zhodnocení využívání finančních prostředků na realizaci projektů územních samospráv Pardubického kraje, sumarizaci částek získaných z evropských fondů podle velikosti územního celku, okresu a operačního programu a srovnání jejich výše s ročními příjmy územních samospráv.

1 Regionální politika Evropské unie v České republice

Regionální politika Evropské unie, nazývaná též politika hospodářské a sociální soudržnosti (HSS), je odrazem principu solidarity uvnitř Evropské unie, kdy bohatší státy přispívají na rozvoj chudších států a regionů, aby se zvýšila kvalita života obyvatel celé Evropské unie.¹

Provádění této politiky je zakotveno ve Smlouvě o založení Evropského společenství ve znění Smlouvy z Nice. V článku 2 této smlouvy se uvádí: „Posláním Společenství je vytvořením společného trhu a hospodářské a měnové unie a prováděním společných politik nebo činností uvedených v článcích 3 a 4 podporovat harmonický, vyvážený a udržitelný rozvoj hospodářských činností, vysokou úroveň zaměstnanosti a sociální ochrany, rovné zacházení pro muže a ženy, trvalý a neinflační růst, vysoký stupeň konkurenceschopnosti a konvergence hospodářské výkonnosti, vysokou úroveň ochrany a zlepšování kvality životního prostředí, zvyšování životní úrovně a kvality života, hospodářskou a sociální soudržnost a solidaritu mezi členskými státy.“

Článek 158 stanovuje, že: „Společenství za účelem podpory harmonického vývoje rozvíjí a prosazuje svou činnost vedoucí k posilování hospodářské a sociální soudržnosti. Společenství se především zaměří na snižování rozdílů mezi úrovní rozvoje různých regionů a na snížení zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů nebo ostrovů, včetně venkovských oblastí.“

Dle článku 159 „Členské státy provádějí své hospodářské politiky a koordinují je tak, aby dosahovaly cílů uvedených v článku 158. Tvorba a provádění politik a činností Společenství a vytváření vnitřního trhu přihlíží k cílům uvedeným v článku 158 a přispívá k jejich dosažení. Společenství dále podporuje dosahování těchto cílů prostřednictvím strukturálních fondů (orientační sekce Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu, Evropský sociální fond, Evropský fond pro regionální rozvoj), Evropské investiční banky a jiných dostupných finančních nástrojů.“

Politika HSS je založena na principu programování, je tedy realizována během tzv. programovacích období, která jsou sedmiletá. V současném programovacím období na

¹ *Regionální politika EU* [online]. Fondy Evropské unie. Dostupné z <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU>.

léta 2007 – 2013 je na tuto politiku vyčleněno 35,7 % společného rozpočtu EU, což činí 347,4 mld. eur (v běžných cenách). Větší částka bude vynaložena pouze na zemědělskou politiku, a to ve výši 42,9 % z rozpočtu.

1.1 Regiony v Evropské unii

Nejen pro potřeby alokace finančních zdrojů v rámci politiky HSS bylo na začátku 70. let Evropským statistickým úřadem Eurostatem vytvořeno specifické územní členění - Klasifikace územních statistických jednotek (NUTS, z francouzského Nomenclature des Unites Territoriales Statistiques). Legislativně byla tato klasifikace zavedena v roce 2003 nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1059/2003 o zavedení společné klasifikace územních statistických jednotek.

Tato klasifikace slouží také ke sběru, přípravě a harmonizaci regionálních statistik členských států EU a pro potřeby tvorby socioekonomických analýz regionu.²

Klasifikace NUTS má tři hlavní úrovně, které jsou vymezeny na základě počtu obyvatel.

Tabulka 1. Hranice počtu obyvatel úrovní NUTS a počty jednotek podle jednotlivých úrovní v EU

Úroveň	Minimální počet obyvatel	Maximální počet obyvatel	Počet jednotek v EU
NUTS I	3 000 000	7 000 000	97
NUTS II	800 000	3 000 000	271
NUTS III	150 000	800 000	1 303

Zdroj: Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1059/2003 ze dne 26. května 2003 o zavedení společné klasifikace územních statistických jednotek (NUTS)

V České republice odpovídá úrovni NUTS I celé území státu, úroveň NUTS II zahrnuje osm tzv. regionů soudržnosti, kraje v Česku odpovídají úrovni NUTS III. Některé z krajů, které mají více než 800 tisíc obyvatel, patří jak mezi regiony NUTS III, tak i NUTS II. Zbývající kraje byly sdruženy a vytvořily tak regiony soudržnosti.

² Podle König, Petr. *Rozpočet a politiky Evropské unie: příležitost pro změnu*. 2009. str.166.

Tabulka 2. Regiony NUTS v České republice

NUTS I	NUTS II Regiony soudržnosti	NUTS III Kraje ČR
Česká republika	Praha	Praha
	Střední Čechy (SČ)	Středočeský kraj
	Severozápad (SZ)	Ústecký kraj
		Karlovarský kraj
	Jihozápad (JZ)	Plzeňský kraj
		Jihočeský kraj
	Severovýchod (SZ)	Liberecký kraj
		Královéhradecký kraj
		Pardubický kraj
	Jihovýchod (JV)	Kraj Vysočina
Jihomoravský kraj		
Střední Morava (SM)	Olomoucký kraj	
	Zlínský kraj	
Moravskoslezsko (MS)	Moravskoslezský kraj	

Zdroj: Průvodce fondy Evropské unie, 2005

Obrázek 1. Regiony soudržnosti NUTS II v České republice

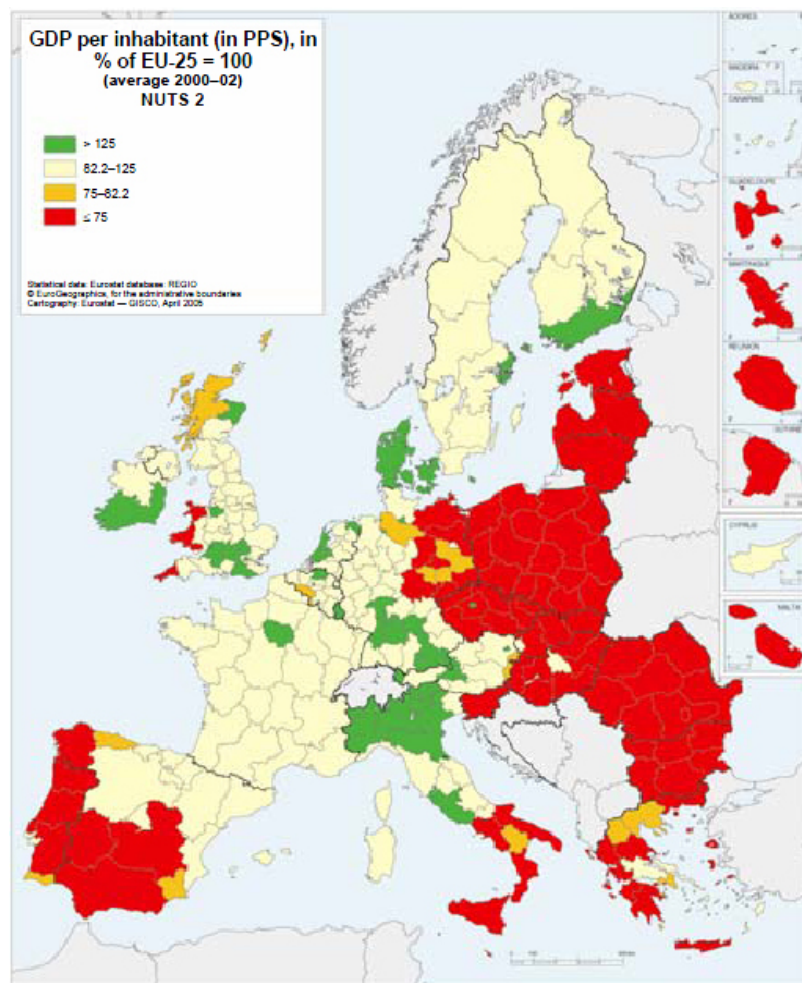
Zdroj: ČSÚ

Počátkem 90. let byly zavedeny ještě dvě nižší úrovně – NUTS 4 a NUTS 5, které byly v roce 2003 nahrazeny jednotkami LAU (Local Administration Units, Místní administrativní jednotky). V České republice jsou jednotky LAU 1 tvořeny okresy, LAU 2 obcemi.

Pomoc z fondů EU směřuje zejména do těch regionů na úrovni NUTS II, které nedosahovaly úrovně 75 % HDP na obyvatele ve standardu kupní síly (PPS) z tříletého průměru (za roky 2000 – 2002) 25 zemí Evropské Unie (bez Bulharska a Rumunska, které byly přijaty v roce 2007). Na podporu těchto problémových regionů je vyčleněna největší část finančních zdrojů určených na regionální politiku EU.

Regionů NUTS II s HDP na obyvatele nižším než 75 % tříletého průměru HDP EU-25 bylo celkem 59 z tehdejších 268, tedy 31 % z celkového počtu.

Obrázek 2. HDP na obyvatele v PPS v regionech NUTS II v % z průměru HDP EU-25

Zdroj: Eurostat Regional Yearbook, 2005

V České republice hranici 75 % úrovně HDP na obyvatele v PPS přesahoval pouze region soudržnosti Praha, jehož HDP dosahovalo 147,3 % průměru EU. Ostatní regiony soudržnosti s výjimkou Jihozápadu neměly HDP na obyvatele vyšší než 60 % průměru Evropské unie. V porovnání s údaji o úrovni HDP regionů soudržnosti s dalšími roky je vidět nárůst úrovně tohoto ukazatele výkonnosti ekonomiky u všech českých územních jednotek NUTS II. Data však nemohou být plně srovnatelná, Eurostat je nyní zveřejňuje vzhledem k průměru všech 27 států EU, mezi něž se v roce 2007 zařadily také Bulharsko a Rumunsko.

Tabulka 3. HDP na obyvatele v PPS v NUTS II ČR v procentech průměru EU

NUTS II	HDP na obyvatele v PPS (v %)			
	k průměru EU-25		k průměru EU-27	
	2000-2002	2003	2005	2007
Praha	147,3	138,2	160,3	171,8
Střední Čechy	54,4	64,2	70,5	75,2
Severozápad	53,3	56,0	61,0	61,7
Jihozápad	60,4	62,0	70,0	71,1
Severovýchod	55,6	59,0	64,9	65,9
Jihovýchod	58,2	61,9	68,1	71,7
Střední Morava	52,1	54,4	59,8	62,3
Moravskoslezsko	55,3	53,4	65,3	67,5

Zdroj: Eurostat

1.2 Nástroje regionální politiky

K základním nástrojům regionální politiky EU, jejichž prostřednictvím je tato politika realizována, patří strukturální fondy a Fond soudržnosti (Kohezní fond).

Prostředky ze strukturálních fondů jsou alokovány do méně rozvinutých oblastí za účelem eliminace rozdílů mezi jednotlivými regiony v EU a snižování zaostalosti nejvíce znevýhodněných oblastí. V minulém programovacím období (2000 – 2006) byly využívány čtyři strukturální fondy – Evropský sociální fond (ESF), Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF), Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond a Finanční nástroj na podporu rybolovu. V současné době mezi strukturální fondy patří první dva fondy, zbývající dva byly transformovány na Evropský zemědělský fond pro

rozvoj venkova a Evropský rybářský fond a zařadily se mezi finanční nástroje společné zemědělské politiky EU.

1.2.1 Evropský fond regionálního rozvoje

Evropský fond regionálního rozvoje (European Regional Development Fund, ERDF) byl založen v roce 1974 jako základní nástroj politiky HSS.

Podle článku 160 Smlouvy o založení Evropského společenství ve znění Smlouvy z Nice úkolem ERDF je, aby svou účastí na rozvoji a strukturálních změnách zaostávajících regionů a přeměně upadajících průmyslových oblastí pomáhal odstraňovat zásadní regionální rozdíly ve Společenství.

Z tohoto fondu jsou poskytovány prostředky na projekty investičního charakteru (tzv. tvrdé projekty), tedy takové, jejichž primárním cílem je pořízení investičního majetku (nákup strojů, vývoj technologií, stavba či rekonstrukce budov apod.), který dále slouží k dosahování stanovených cílů. Mezi financované oblasti patří např.:³

- produktivní investice pro vytváření a zachování trvale udržitelných pracovních příležitostí,
- investice do infrastruktury,
- podpora služeb pro podniky,
- převod technologií,
- zlepšení přístupu podniků k financím,
- vytváření infrastruktury pro místní rozvoj a rozvoj zaměstnanosti aj.

1.2.2 Evropský sociální fond

Evropský sociální fond (European Social Fund, ESF) byl zřízen v roce 1957 a jeho vznik je zakotven v Římské smlouvě o založení Evropského hospodářského společenství.

³ *Evropský fond regionálního rozvoje* [online]. Euractiv.cz. Dostupné z <www: <http://www.euractiv.cz/index.php?id=evropsky-fond-regionalniho-rozvo>>.

Podle článku 123 této smlouvy byl ESF zřízen pro zlepšení možnosti zaměstnávání pracovníků na společném trhu a tím i pro zvyšování životní úrovně a jeho posláním je rozšiřování možností zaměstnávání pracovníků a zvyšování jejich profesní a geografické mobility uvnitř EU.

ESF podporuje neinvestiční neboli měkké projekty. Ty spočívají v realizaci určitých činností (např. vzdělávání) a pořízování majetku v nich není stěžejní, ale slouží pro podporu realizovaných aktivit.

Fond se zaměřuje především na podporu zaměstnanosti v Evropské unii. Podporuje činnost členských států v těchto oblastech:⁴

- přizpůsobování pracovníků a podniků – systémy celoživotního vzdělávání, navrhování a šíření inovačních forem organizace práce,
- přístup k zaměstnání pro uchazeče o zaměstnání, ekonomicky neaktivní osoby, ženy a migrující pracovníky,
- sociální začleňování znevýhodněných osob a boj proti diskriminaci na trhu práce,
- rozvoj lidského kapitálu prostřednictvím reforem vzdělávacích systémů a vytváření sítí vzdělávacích institucí.

1.2.3 Fond soudržnosti

Fond soudržnosti neboli Kohezní fond, který byl založen v roce 1993, nespadá mezi strukturální fondy. Je zdrojem pro financování velkých investičních projektů z oblasti dopravy a životního prostředí. Podpora z tohoto fondu není určena regionům soudržnosti, ale přímo celým státům, které dosahují nižší úrovně HDP na obyvatele v PPS než je 90 % průměru EU a které se snaží dosáhnout maastrichtských kritérií pro vstup do měnové unie.

⁴ *Evropský sociální fond* [online]. Regional Policy – Info regio. Dostupné z <http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/fse/index_cs.htm>

1.3 Cíle regionální politiky v období 2007 – 2013

Pro programovací období na roky 2007 – 2013 byly stanoveny tři cíle, které rozvíjejí hlavní úkol regionální politiky EU, tedy snižování ekonomických a sociálních rozdílů mezi jednotlivými regiony a zeměmi Evropské unie.

1.3.1 Cíl Konvergence

Prvním z cílů je cíl Konvergence. Je zaměřen na ekonomický a sociální rozvoj nejméně rozvinutých regionů a členských států EU a financován je ze všech tří výše uvedených fondů.

Z Evropského sociálního fondu se podpora tohoto cíle soustředí zejména na:⁵

- zvyšování přizpůsobivosti mezi zaměstnanci a podniky,
- podporu podnikání a inovací,
- zlepšení přístupu k zaměstnání pro nezaměstnané, ekonomicky neaktivní, ženy a přistěhovalé,
- snížení sociálního vyloučení ekonomicky znevýhodněných osob,
- růst investic do lidského kapitálu pomocí reforem vzdělávání a tréninkových systémů, zvyšování účasti na celoživotním vzdělávání,
- rozvoj lidského potenciálu prostřednictvím výzkumu a inovací.

ERDF se v rámci cíle Konvergence zaměřuje na financování např. těchto oblastí:⁶

- výzkum, technologický rozvoj, inovace a podnikání,
- informační společnost,
- životní prostředí,
- cestovní ruch,
- doprava,

⁵ Podle *The European Social Fund from 2007* [online]. Summaries of EU Legislation. Dostupné z <http://europa.eu/legislation_summaries/agriculture/general_framework/g24232_en.htm>.

⁶ Podle *European Regional Development Fund (ERDF) (2007-2013)* [online]. Summaries of EU Legislation. Dostupné z <http://europa.eu/legislation_summaries/agriculture/general_framework/g24234_en.htm>.

- kultura aj.

Cíl Konvergence je určen pro regiony, jejichž HDP na obyvatele je nižší než 75 % průměru HDP 25 členských zemí EU, a také regionům, které tuto hodnotu sice přesahují, ale v rámci 15 původních států EU byly považovány za hospodářsky slabé a hranici 75 % průměru HDP nesplňovaly (jedná se o regiony v Irsku, Portugalsku, Španělsku a Řecku).⁷ V České republice je podpora z tohoto cíle určena všem regionům soudržnosti kromě Prahy.

1.3.2 Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost pokrývá všechny oblasti Evropské unie, které nejsou způsobilé pro cíl Konvergence. Zaměřuje se na posílení konkurenceschopnosti a atraktivnosti regionů a zvýšení zaměstnanosti tím, že předjímá hospodářské a sociální změny.⁸

Finanční prostředky na dosažení tohoto cíle jsou alokovány z Evropského sociálního fondu a Evropského fondu regionálního rozvoje. ESF se v rámci tohoto programu zaměřuje na financování podobných aktivit jako u cíle Konvergence, tedy především projektů podporujících přizpůsobivost mezi zaměstnanci a podniky, lepší přístup k zaměstnání, rozvoj podnikání a inovací a eliminaci sociálního vyloučení.

Z ERDF jsou podporovány zejména aktivity v oblastech:⁹

- inovací a znalostní ekonomiky (zlepšování regionálního rozvoje výzkumu a technologií, podnikání a vytváření nových obchodních finančních nástrojů aj.),
- ochrany životního prostředí a prevence rizik (včetně obnovování kontaminovaných půd, podporování energetické účinnosti),
- přístupu k dopravním a telekomunikačním službám obecných ekonomických zájmů (zejména podporou sekundárních sítí a přístupu malých a středních podniků k informačním a komunikačním technologiím).

⁷ Podle König, P. *Rozpočet a politiky Evropské unie: příležitost pro změnu*. 2009. str. 168.

⁸ Evropská komise. *Politika soudržnosti 2007-2013 – Poznámky a úřední texty*. 2007. str. 18.

⁹ Podle *European Regional Development Fund (ERDF) (2007-2013)* [online]. Summaries of EU legislation. Dostupné z <http://europa.eu/legislation_summaries/agriculture/general_framework/g24234_en.htm>.

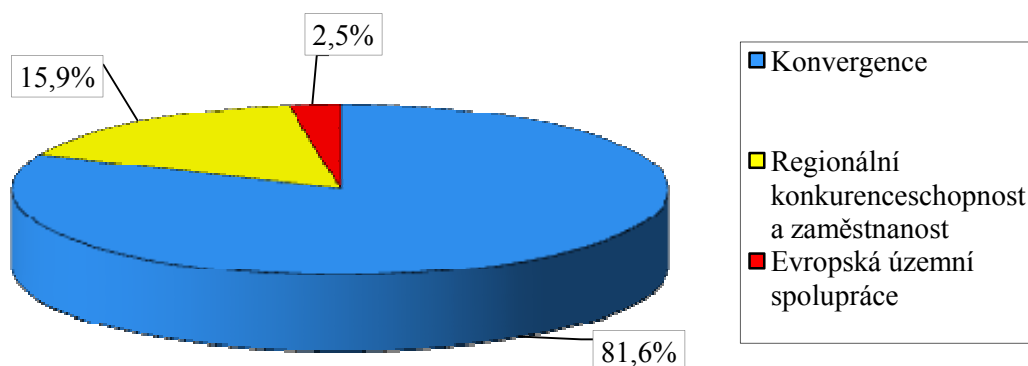
1.3.3 Cíl Evropská územní spolupráce

Cíl Evropská územní spolupráce je zaměřen na posílení přeshraniční spolupráce prostřednictvím společných místních a regionálních iniciativ, na posílení nadnárodní spolupráce prostřednictvím opatření souvisejících s prioritami Společenství a přispívajících k integrovanému územnímu rozvoji a na posílení meziregionální spolupráce a výměny zkušeností na vhodné územní úrovni.¹⁰

1.3.4 Finanční zdroje na realizaci cílů v programovacím období 2007 – 2013

Celkový objem prostředků, které jsou na uvedené tři cíle regionální politiky EU vyčleněny, dosahují výše 308,0 mld. eur v cenách roku 2004, tedy 347,4 mld. eur. v běžných cenách. Z nich největší část, 282,8 mld. eur (81,6 %), připadá na splnění cíle Konvergence, na uskutečnění cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost je vyhrazeno 55,0 mld. eur a poslednímu cíli Evropská územní spolupráce byla vymezena částka 8,7 mld. eur.

Graf 1. Prostředky regionální politiky EU podle jednotlivých cílů (pro všechny státy EU)

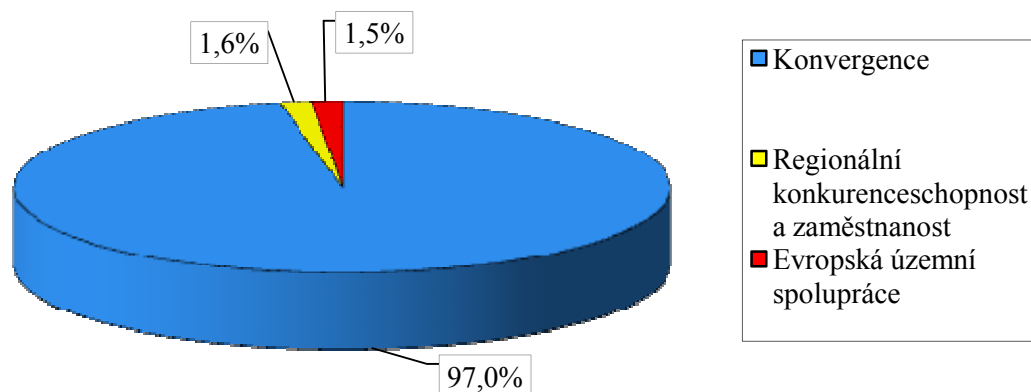
Zdroj: Fondy Evropské unie

V České republice připadá největší část podpory na cíl Konvergence vzhledem k tomu, že je tento cíl určen sedmi z osmi regionů soudržnosti. Celková částka vymezená pro těchto sedm regionů dosahuje výše 25,88 mld. eur, což je přibližně 730,0 mld. Kč (podle směnného kurzu 28,2 CZK/EUR). Tyto finanční prostředky tvoří bezmála 97 % všech zdrojů vyčleněných pro ČR na současné programovací období. Na

¹⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1059/2003 ze dne 26. května 2003 o zavedení společné klasifikace územních statistických jednotek (NUTS)

podporu druhého z cílů, který je určen pro region soudržnosti Praha, může být z fondů EU poskytnuta částka ve výši 0,42 mld. eur (zhruba 11,73 mld. Kč), na cíl Evropská územní spolupráce pak finance v hodnotě 0,39 mld. eur (cca 10,97 mld. Kč).

Graf 2. Prostředky regionální politiky EU podle jednotlivých cílů v ČR

Zdroj: Fondy Evropské unie

Celkově v tomto programovacím období Česká republika může obdržet 26,69 mld. eur (přibližně 752,7 mld. Kč). Část peněžních prostředků na jednotlivé projekty bude přispívat i Česká republika, neboť z fondů EU mohou být hrazeny způsobilé výdaje pouze do výše 85 %.

1.4 Operační programy ČR v období 2007 – 2013

V nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999 je operační program (OP) definován jako „dokument předložený členským státem a přijatý Komisí, který stanoví strategii rozvoje s uceleným souborem priorit, jež má být prováděna s podporou některého fondu nebo, v případě cíle Konvergence, s podporou Fondu soudržnosti a Evropského fondu pro regionální rozvoj“.

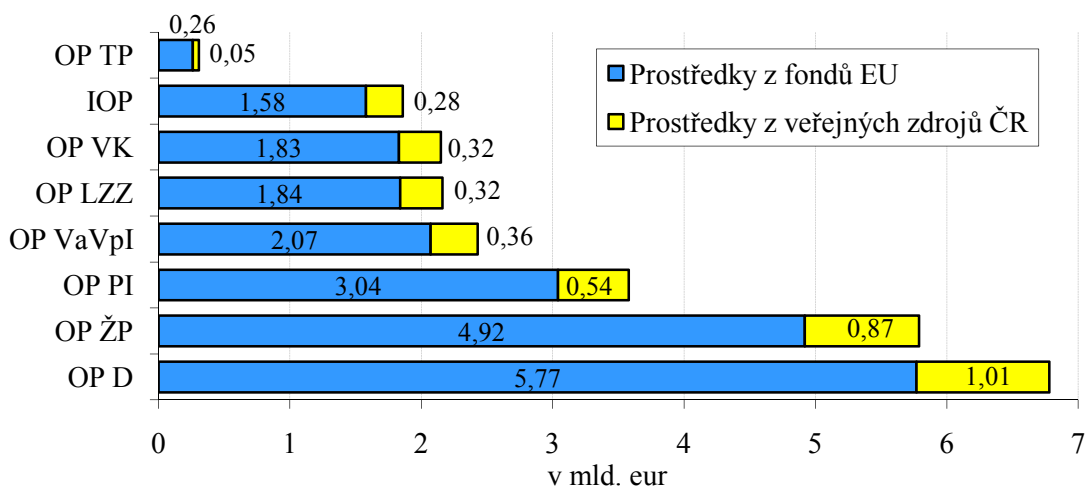
Prostřednictvím operačních programů dochází k alokaci finančních prostředků z fondů EU konkrétním příjemcům. Operační programy jsou členěny do několika prioritních os, které jsou výše zmíněným nařízením vymezeny jako priority strategie

v operačním programu skládající se ze skupiny operací¹¹, které spolu vzájemně souvisejí a mají konkrétní měřitelné cíle.

Česká republika připravila pro současné programovací období celkem 26 operačních programů spadajících pod všechny tři cíle regionální politiky EU. Při přípravě operačních programů ČR a jejich schvalování Evropskou komisí došlo ke zpoždění, většina z nich byla schválena až v prosinci roku 2007, rozdělování finančních prostředků mezi úspěšné žadatele proto neprobíhalo hned od počátku programovacího období.

Nejvíce operačních programů bylo vytvořeno v rámci cíle Konvergence. Celkem jich je 15, sedm z nich jsou regionální operační programy (ROP), z nichž každý je zaměřen na jeden region soudržnosti ČR (mimo Prahy), a osm programů je tematických, tedy soustředěných na určitou problémovou oblast.

Graf 3. Finanční prostředky na tematické operační programy

Zdroj: Fondy Evropské unie

Celková plánovaná alokace na tematické programy v rámci cíle Konvergence činí 25,06 mld. eur, z nichž 85 %, tedy 21,2 mld. eur (tj. 597,8 mld. Kč), bude poskytnuto z fondů EU a z českých veřejných zdrojů bude přispěno částkou 3,75 mld. eur (což je 105,8 mld. Kč).

¹¹ Operací se pak podle Nařízení č. 1083/2006 rozumí projekt nebo skupina projektů, které byly vybrány řídicím orgánem dotyčného operačního programu nebo z jeho pověření v souladu s kritérii stanovenými monitorovacím výborem, které provádí jeden nebo více příjemců a které umožňují dosažení cílů prioritní osy, k níž se vztahují.

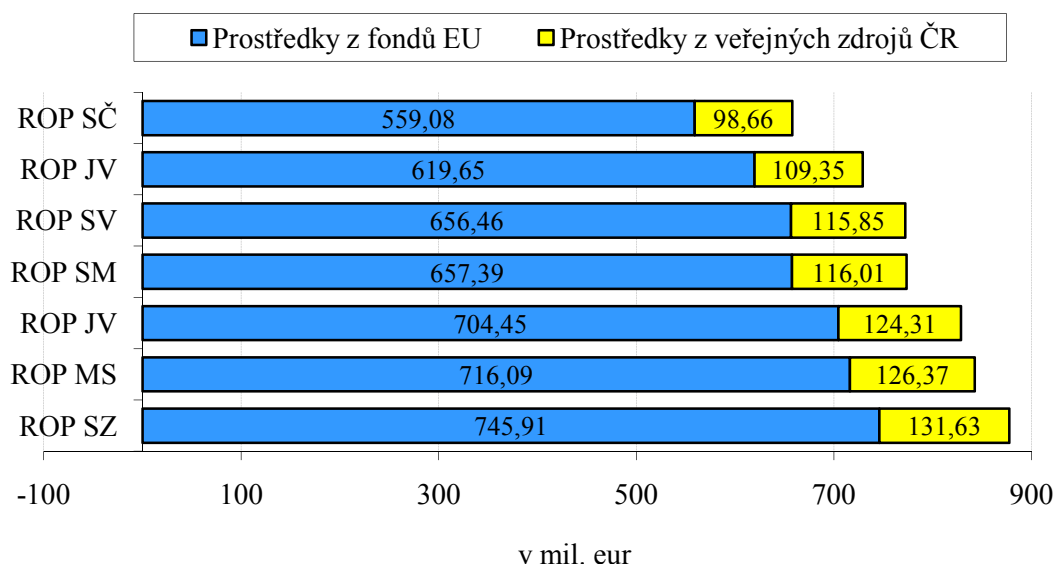
Čtyři z tematických OP, Integrovaný OP (IOP), OP Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ), OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK) a OP Technická pomoc (OP TP), jsou vícecílové a částečně spadají i pod cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost, a tak bezmála 75,8 mil. eur (tj. 2,1 mld. Kč) bude hrazeno v rámci tohoto cíle.

Polovina z prostředků vyčleněných na tematické operační programy je určena na OP Doprava (OP D) a Životní prostředí (OP ŽP). Zbývající programy jsou OP Podnikání a inovace (OP PI) a OP Výzkum a vývoj pro inovace (OP VaVpI), kterým podle výše přidělených finančních zdrojů patří třetí a čtvrtá pozice mezi tematickými OP.

Na regionální operační programy jsou vymezeny finance v celkové hodnotě 5,48 mld. eur (tj. 154,5 mld. Kč). ERDF (ostatní fondy tyto programy nefinancují) poskytne většinu prostředků, a to ve výši 4,66 mld. eur, dalších 15 % (tedy 0,82 mld. eur) bude hrazeno veřejnými zdroji České republiky.

Nejvyšší částky jsou určeny strukturálně nejvíce postiženým regionům České republiky, tedy územím NUTS II Severozápad (kraje Ústecký a Karlovarský) a Moravskoslezsko.

Graf 4. Finanční prostředky na regionální operační programy

Zdroj: Fondy Evropské unie

V rámci cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost jsou pro region Praha určeny dva operační programy. OP Praha Konkurenceschopnost je určen na podporu investičních projektů zaměřených především na podporu veřejné dopravy a dopravní obslužnosti v Praze, podporu inovací, informačních a telekomunikačních technologií, podnikání a zlepšování životního prostředí v Praze.¹²

OP Praha Adaptabilita je určen na podporu neinvestičních projektů zaměřených na vzdělávání, sociální integraci, podporu zaměstnanosti a rozvoj lidských zdrojů ve výzkumu a vývoji.¹³

Z celkové částky určené na druhý z cílů regionální politiky EU, tedy z 419,1 mil. eur, je na tyto dva OP vyhrazeno 343,3 mil. eur, z toho na OP Praha Konkurenceschopnost 234,9 mil. eur (tj. 6 624,2 mil. Kč) a na OP Praha Adaptabilita 108,4 mil. eur (3 056,9 mil. Kč). Česká republika ze svých zdrojů dohromady přispěje částkou 60,6 mil. eur (1 708,6 mil. Kč).

Dalších devět operačních programů patří pod cíl Evropská územní spolupráce, jehož smyslem je rozvoj přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spolupráce. Operační programy přeshraniční spolupráce se týkají vždy hraničních regionů NUTS III sousedících s regiony v jiném členském státu. Pro ČR tak existuje operační program pro přeshraniční spolupráci s Polskem, Saskem, Bavorskem, Rakouskem a Slovenskem. Operační program Meziregionální spolupráce je společný pro všechny členské státy EU a také Norsko a Švýcarsko. Také síťové programy ESPON 2013 a INTERACT II jsou určeny pro všechny členy EU. Pro Operační program Nadnárodní spolupráce je EU rozdělena do několika zón, přičemž Česká republika patří do zóny Střední Evropa a OP Nadnárodní spolupráce tak sdílíme s Rakouskem, Polskem, částí Německa, Maďarskem, Slovinskem, Slovenskem, částí Itálie a z nečlenských zemí s částí Ukrajiny.¹⁴

¹² Provozníková, R. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2009. str. 180.

¹³ Tamtéž, str. 181.

¹⁴ *Evropská územní spolupráce* [online]. Fondy Evropské unie. Dostupné z < <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Evropska-uzemni-spoluprace>>.

2 Čerpání finančních prostředků z jednotlivých OP územními samosprávami Pardubického kraje

Podle seznamu příjemců¹⁵ dotací z evropských fondů bylo do začátku května 2010 v České republice schváleno k realizaci 16 820 žádostí o finanční podporu z fondů EU. Územní samosprávné celky, tedy obce a kraje, jsou příjemcem podpory na realizaci 8 271 projektů, tedy v necelé polovině (49,2 %) z nich.

Kraje jsou podle výše uvedeného seznamu úspěšnými žadateli o dotaci v 392 případech, města a městyse (vč. Hl. města Prahy) realizují 2 315 projektů financovaných z prostředků EU a ostatní obce 5 564 projektů. Celková alokovaná částka z evropských fondů na projekty ÚSC činí 44,8 mld. Kč, což je 18,4 % z doposud vyčerpaných finančních prostředků, které dosáhly hodnoty 234,5 mld. Kč. Z částky určené pro Českou republiku na programovací období 2007 – 2013, která po přepočtu činí zhruba 752,7 mld. Kč, získaly územní samosprávy prozatím necelých 6,0 %.

Územní samosprávné celky mají možnost žádat o dotace téměř ze všech dostupných operačních programů. Největší zájem ze strany územních samospráv (převážně obcí) je o podporu z Integrovaného operačního programu, který je na veřejný sektor zaměřen nejvíce. V rámci něj byla územním samosprávným celkům schválena podpora pro 5 559 projektů, z toho 94,8 % (tj. v absolutním vyjádření 5 270) z nich se týkala vybudování nebo rozvoje kontaktního místa veřejné správy (tzv. Czech Point).

Zájem mají územní samosprávy také o dotace z regionálních OP – celkem je v rámci těchto programů financováno 1 357 projektů.

Třetím operačním programem co do počtu podpořených projektů územních samosprávných celků je OP Životní prostředí, z nějž získaly ÚSC dotace na realizaci 942 projektů.

Obce nejvíce využívají Integrovaný operační program, počet podpořených projektů těchto územních celků činí 5 550 (tj. 70,7 % ze všech projektů, kterých obce České republiky realizují dohromady 7 856). Celkem 14,4 % (tedy 1 128 v absolutním vyjádření) projektů obcí je či bylo realizováno v rámci regionálních operačních programů, z nich nejvíce obce využívají ROP NUTS II Střední Morava (242 projektů).

¹⁵ Seznam příjemců k 3. květnu 2010, z nějž jsou data pro tuto práci čerpána, je zveřejněn na internetových stránkách www.strukturalni-fondy.cz.

Nejméně obce láká program zaměřený na vzdělávání pro konkurenceschopnost, v němž bylo podpořeno jen 22 projektů, a program věnující se lidským zdrojům a zaměstnanosti, kde obce získaly podporu na 46 projektů.

Pouze jedno město, konkrétně Kunovice ve Zlínském kraji, čerpá dotaci z operačního programu Podnikání a inovace na vybudování podnikatelského inkubátoru.

Tabulka 4. Počty projektů realizovaných obcemi podle operačních programů a statutu obce¹⁶

Příjemce	Operační program							Celkem
	IOP	OP ČR - PL	OP LZZ	OP VK	OP ŽP	ROP	OP PI	
Města	708	128	36	11	354	575	1	1 813
Městysy	174	3	-	1	42	50	-	270
Statutární města	37	7	7	9	58	91	-	209
Obce	4 631	77	3	1	440	412	-	5 564
Celkem	5 550	215	46	22	894	1 128	1	7 856

Zdroj: Seznam příjemců 5/2010 (<http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=b2c553fe-3be9-4699-b2e6-c22686deb6bb>), vlastní výpočty

Ve statutárních městech¹⁷ probíhá pouze 37 projektů v rámci IOP, což je 17,7 % z 209 jimi realizovaných projektů. Dohromady 91 projektů (43 % z celkového počtu projektů statutárních měst) spadá pod regionální operační programy, téměř 28 % (tj. absolutně 58) patří do OP Životní prostředí.

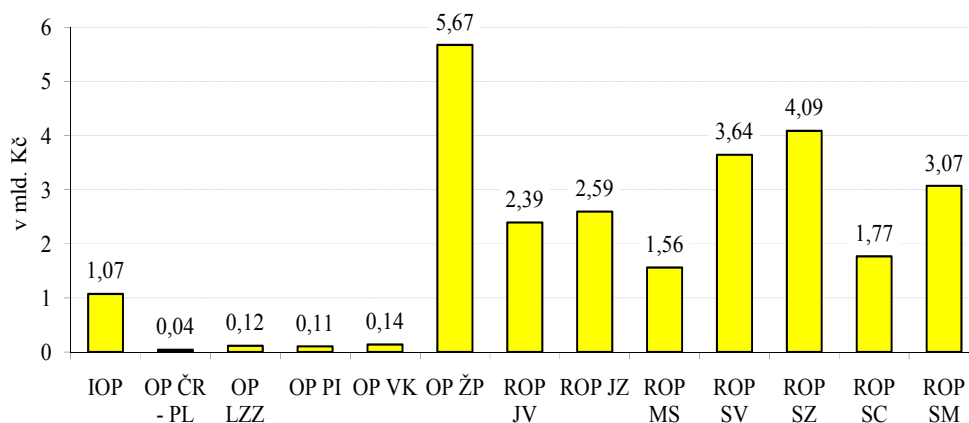
Výše finančních prostředků přidělených z fondů EU obcím České republiky (mimo Hl. města Prahy) činila na počátku května 2010 necelých 26,3 mld. Kč. Celkem 70,8 % z nich (tedy 19,1 mld. Kč) bylo rozděleno v rámci regionálních operačních programů, nejvíce prostředků připadlo na ROP Severozápad (4,09 mld. Kč) a na ROP Severovýchod (3,64 mld. Kč), kam patří i Pardubický kraj.

¹⁶ V tabulce nejsou uvedeny projekty Hlavního města Prahy, které realizuje 23 projektů, ovšem v jiných operačních programech (Praha Adaptabilita, Praha Konkurenceschopnost a jeden projekt v OP Doprava).

¹⁷ Dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích jsou statutárními městy města Kladno, České Budějovice, Plzeň, Karlovy Vary, Ústí nad Labem, Liberec, Hradec Králové, Pardubice, Jihlava, Brno, Zlín, Olomouc, Ostrava, Opava, Havířov a Most.

Nejvíce finančních prostředků (dohromady 5,67 mld. Kč, tj. 21,6 %) bylo alokováno na projekty v rámci OP Životní prostředí, i když počet podpořených projektů obcí v tomto programu byl až třetí nejvyšší. Naopak v rámci IOP, v němž obce realizují největší počet projektů, činí doposud rozdělená částka z Evropské unie 1,07 mld. Kč.

Graf 5. Alokované částky z fondů EU obcím podle operačních programů

Zdroj: Seznam příjemců 5/2010 (<http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=b2c553fe-3be9-4699-b2e6-c22686deb6bb>), vlastní výpočty

Kraje získaly dotaci na 392 projektů, z toho Pardubickému kraji patří třetí pozice v počtu realizovaných projektů a společně s Jihočeským krajem má nejvíce (celkem 13) projektů z OP Životní prostředí.

Tabulka 5. Počty projektů realizovaných kraji podle operačních programů

Příjemce	Operační program						Celkem
	IOP	OP ČR - PL	OP LZZ	OP VK	OP ŽP	ROP	
Jihočeský kraj	1	-	2	3	13	16	35
Jihomoravský kraj	1	-	3	3	1	3	11
Karlovarský kraj	1	-	4	6	-	11	22
Královéhradecký kraj	1	3	5	7	-	20	36
Liberecký kraj	-	2	3	6	2	34	47
Moravskoslezský kraj	1	2	4	7	10	13	37
Olomoucký kraj	-	3	1	3	1	21	29
Pardubický kraj	1	1	2	5	13	17	39
Plzeňský kraj	1	-	1	3	1	3	9

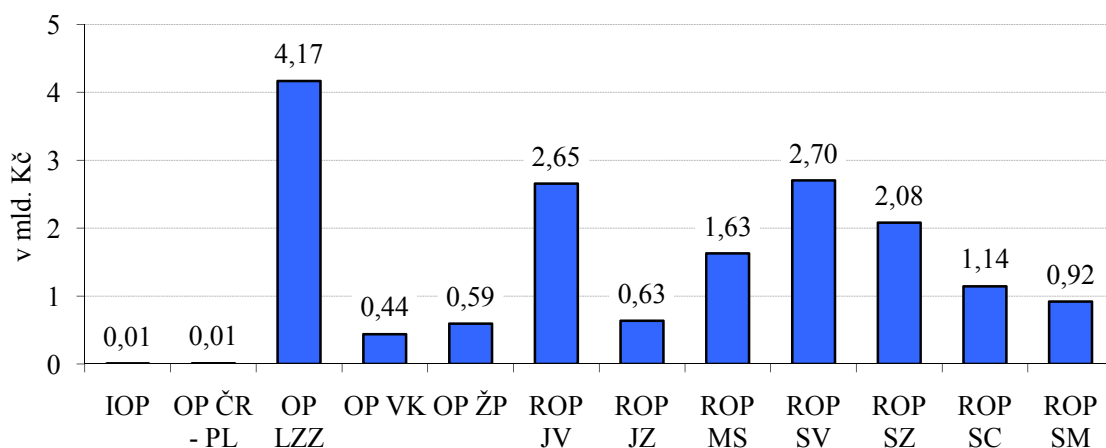
Středočeský kraj	-	-	1	3	-	26	30
Ústecký kraj	1	-	3	3	-	25	32
Vysočina	-	-	3	4	7	35	49
Zlínský kraj	1	-	4	6	-	5	16
Celkem	9	11	36	59	48	229	392

Zdroj: Seznam příjemců 5/2010 (<http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=b2c553fe-3be9-4699-b2e6-c22686deb6bb>), vlastní výpočty

U krajů je situace v čerpání finanční podpory z fondů EU oproti obcím odlišná. V rámci IOP realizují pouze devět projektů (tedy 2,3 %), nejčastěji naopak čerpají prostředky z EU prostřednictvím regionálních OP, a to na 58,4 % projektů. Významně se na celkovém počtu projektů krajů podílí také operační programy Vzdělávání pro konkurenceschopnost, v němž je financováno 59 (tedy 15,1 %) projektů, a OP ŽP s 48 projekty (12,2 % z celkového počtu).

Krajům byly doposud v rámci regionální politiky EU alokovány finance v hodnotě bezmála 17 mld. Kč. Z hlediska operačních programů nejvíce prostředků krajům směřovalo z OP Lidské zdroje a zaměstnanost. V rámci regionálních OP byly rozděleny zdroje ve výši 11,8 mld. Kč, což tvoří 69,3 % ze všech prostředků alokovaných krajům. Z programu OP VK, v němž kraje realizují 59 projektů, činí získaná částka 0,44 mld. Kč.

Graf 6. Alokované částky z fondů EU krajům podle operačních programů

Zdroj: Seznam příjemců 5/2010 (<http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=b2c553fe-3be9-4699-b2e6-c22686deb6bb>), vlastní výpočty

2.1 Územní samosprávné celky Pardubického kraje

Pardubický kraj je členěn do čtyř okresů, do nichž náleží 451 obcí. Obce jsou do okresů rozloženy poměrně pravidelně. V okrese Chrudim se nachází 108 obcí, na Pardubicku jich je 112, okres Svitavy má 116 obcí a v posledním z okresů, Ústí nad Orlicí, je obcí 115.

Z hlediska počtu obyvatel (podle údajů ČSÚ k 1. 1. 2010) převažují v Pardubickém kraji malé obce do tisíce obyvatel, v kraji jich je 373. Z nich obcí, které mají méně než 200 obyvatel, je 107, vesnic do 400 obyvatel je 137, obcí s počtem obyvatel v rozmezí od 400 do 599 je 62 a 67 vesnic má do tisíce občanů.

K začátku roku 2010 mělo 45 obcí z Pardubického kraje 1 000 až 1 999 obyvatel. Do kategorie s počtem občanů od 2 000 do 4 999 patří 16 obcí, 7 obcí má mezi 5 000 a 9 999 obyvateli. Více než 10 000 obyvatel má deset obcí, z toho pouze dvě (Chrudim a Pardubice) přesahují hranici 20 000 občanů.

Tabulka 6. Obce Pardubického kraje podle počtu obyvatel a okresu

Obce podle počtu obyvatel	Chrudim	Pardubice	Svitavy	Ústí nad Orlicí	Celkem podle počtu obyvatel
do 200	26	26	33	22	107
200 – 399	33	41	32	31	137
400 - 599	17	13	14	18	62
600 - 999	13	13	17	24	67
1 000 – 1 999	10	11	15	9	45
2 000 – 4 999	6	5	1	4	16
5 000 – 9 999	1	2	1	3	7
10 000 – 19 999	1	-	3	4	8
nad 20 000	1	1	-	-	2
Celkem dle okresu	108	112	116	115	451

Zdroj: ČSÚ

Územní samosprávy Pardubického kraje čerpají prostředky z fondů EU celkově na 583 projektů a využívají k tomu šest operačních programů. Ty jsou podrobněji přiblíženy v následujících kapitolách spolu s analýzou čerpání finanční podpory z EU.

2.2 Operační program Životní prostředí

Operační program Životní prostředí se zaměřuje na zlepšení kvality životního prostředí a zdraví obyvatel, což je základní předpoklad udržitelného rozvoje a atraktivního a konkurenceschopného státu a jeho regionů.¹⁸ Projekty, které jsou podporovány z tohoto OP, jsou zaměřeny na zlepšení stavu ovzduší, vod či půd, na využití obnovitelných zdrojů energie nebo na problematiku nakládání s odpady.

Podle výše vyčleněných finančních prostředků je tento OP druhým největším operačním programem České republiky (prvním je OP Doprava). Z Evropského fondu regionálního rozvoje a Fondu soudržnosti je na něj určena částka ve výši 4,92 mld. eur (138,7 mld. Kč). Dalšími finančními prostředky v hodnotě 0,87 mld. eur (24,5 mld. Kč) přispěje Česká republika ze svých veřejných zdrojů.

2.2.1 Prioritní osy OP ŽP

OP ŽP je tvořen sedmi prioritními osami, ty se dělí na celkem na 17 oblastí podpory.

Tabulka 7. Prioritní osy OP ŽP

Prioritní osa	Oblast podpory	Oprávnění žadatelé o dotaci	Částka z fondů EU (v mld. €) a podíl na OP ŽP
Prioritní osa 1 Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní	1.1 Snížení znečištění vod	Obce, kraje	1,99 (40,4 %)
	1.2 Zlepšení jakosti pitné vody	Obce	
	1.3 Omezování rizika povodní	Obce, kraje	
Prioritní osa 2 Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí	2.1 Zlepšení kvality ovzduší	Obce, kraje	0,63 (12,9 %)
	2.2 Omezování emisí		
Prioritní osa 3 Udržitelné využívání zdrojů energie	3.1 Výstavba nových zařízení a rekonstrukce stávajících zařízení s cílem zvýšení využívání obnovitelných zdrojů energie pro výrobu tepla, elektřiny a kombinované výroby tepla a elektřiny	Obce, kraje	0,67 (13,7 %)

¹⁸ Chvojková, Květoň a spol. *Finanční prostředky fondů EU v programovacím období 2007 – 2013*. 2007. str. 18

	3.2 Realizace úspor energie a využití odpadního tepla u nepodnikatelské sféry		
Prioritní osa 4 Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží	4.1 Zkvalitnění nakládání s odpady	Obce, kraje	0,78 (15,8 %)
	4.2 Odstraňování starých ekologických zátěží		
Prioritní osa 5 Omezování průmyslového znečištění a environmentálních rizik	5.1 Omezování průmyslového znečištění	Obce, kraje	0,06 (1,2 %)
Prioritní osa 6 Zlepšování stavu přírody a krajiny	6.1 Implementace a péče o území soustavy Natura 2 000	Kraje	0,60 (12,2 %)
	6.2 Podpora biodiverzity	Obce, kraje	
	6.3 Obnova krajinných struktur		
	6.4 Optimalizace vodního režimu krajiny		
	6.5 Podpora regenerace urbanizované krajiny		
	6.6 Prevence sesuvů a skalních řícení, monitorování geofaktorů a následků hornické činnosti a hodnocení neobnovitelných přírodních zdrojů včetně zdrojů podzemních vod		
Prioritní osa 7 Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu	7.1 Rozvoj infrastruktury pro realizaci environmentálních vzdělávacích programů, poskytování environmentálního poradenství a environmentálních informací.	Obce, kraje	0,04 (0,9 %)
Prioritní osa 8 Technická pomoc	8.1 Technická pomoc při přípravě, implementaci, monitorování a kontrole operací OP ŽP	-	0,14 (2,9 %)
	8.2 Ostatní výdaje technické pomoci OP ŽP	-	
Celkem			4,92

Zdroj: Implementační dokument OP Životní prostředí

Obce a kraje mohou získat dotaci z téměř všech oblastí intervence, územní samosprávy Pardubického kraje čerpají finanční zdroje z oblastí podpory 1.1, 3.2, 4.1, 4.2, 6.3, 6.4 a 6.5.

Prioritní osa 1 – Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní

Cílem první prioritní osy je zlepšení stavu povrchových a podzemních vod, zlepšení jakosti a dodávek pitné vody pro obyvatelstvo a snižování rizika povodní. V rámci první

oblasti intervence 1.1 – Snížení znečištění vod je možné realizovat kupř. výstavbu a intenzifikaci čistíren odpadních vod nebo výstavbu a rekonstrukci kanalizací.¹⁹

Prioritní osa 2 – Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí

Cílem podpory je zlepšení nebo udržení kvality ovzduší a omezení emisí základních znečišťujících látek do ovzduší s důrazem na využití environmentálně šetrných způsobů výroby energie včetně energetických úspor.²⁰

Prioritní osa 3 – Udržitelné využívání zdrojů energie

Třetí prioritní osa podporuje využívání obnovitelných zdrojů energie při výrobě tepla a elektřiny a využívání odpadního tepla. Ve dvou oblastech intervence je možné získat dotaci např. na výstavbu či rekonstrukci zdrojů tepla využívajících obnovitelné zdroje energie pro vytápění, chlazení a ohřev teplé vody, výstavbu větrných, malých vodních a geotermálních elektráren a elektráren spalujících biomasu, instalaci fotovoltaických systémů pro výrobu elektřiny, kogeneračních zařízení²¹ spalujících bioplyn, skládkový a kalový plyn či zařízení využívajících pevnou biomasu nebo na snížení spotřeby energie zlepšením tepelně technických vlastností obvodových konstrukcí budov.²²

Prioritní osa 4 – Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží

Finanční podpora z této prioritní osy by měla vést ke zkvalitnění nakládání s odpady, snížení produkce odpadů a odstraňování starých ekologických zátěží. První ze dvou oblastí podpory, 4.1 – Zkvalitnění nakládání s odpady, dává možnost získat finanční příspěvek např. na vybudování integrovaných systémů nakládání s odpady, systémů odděleného sběru odpadů, zařízení na třídění, úpravu a recyklaci odpadů, budování sběrných dvorů a skladů či rekultivaci nebo odstranění skládek. V rámci oblasti

¹⁹ Podle Ministerstvo Životního prostředí, Státní fond životního prostředí ČR. *Implementační dokument OP Životní prostředí*. 2009. str. 23.

²⁰ Ministerstvo Životního prostředí, Státní fond životního prostředí ČR. *Implementační dokument OP Životní prostředí*. 2009. str. 33.

²¹ Kogenerační zařízení – vyrábí současně teplo a elektřinu.

²² Podle *OP Životní prostředí - Prioritní osa 3* [online]. Dostupné z <<http://www.opzp.cz/sekce/369/prioritni-osa-3/>>.

intervence 4.2 – Odstraňování starých ekologických zátěží (SEZ) lze získat dotaci např. na sanaci vážně kontaminovaných lokalit či provedení analýz rizik a průzkumů SEZ.²³

Prioritní osa 5 – Omezování průmyslového znečištění a environmentálních rizik

Z této prioritní osy může být poskytnut finanční příspěvek např. na výstavbu a rekonstrukci zařízení pro snížení míry rizika a omezování následků závažných havárií nebo na vybudování informačního systému prevence závažných havárií.²⁴

Prioritní osa 6 – Zlepšování stavu přírody a krajiny

Tato prioritní osa je členěna do šesti oblastí intervence, územní samosprávné celky využívají pro financování svých projektů tři z nich. V oblasti podpory 6.3 – Obnova krajinných struktur je podporována kupř. realizace vegetačních opatření v krajině (výsadba a obnova remízů, alejí, solitérních stromů, větrolamů) nebo opatření k zachování a celkovému zlepšení přírodních poměrů v chráněných územích. Z oblasti intervence 6.4 – Optimalizace vodního režimu krajiny lze financovat podporu přirozených rozlivů v nivních plochách, revitalizaci vodních toků a mokřadů, výstavbu poldrů nebo opatření k ochraně proti vodní a větrné erozi. Mezi podporované typy projektů z oblasti intervence 6.5 – Podpora regenerace urbanizované krajiny může náležet např. zakládání a revitalizace sídelní zeleně, zakládání a obnova parků, stromořadí a lesoparků, odstranění či zajištění nevyužívaných staveb a dalších objektů v chráněných územích.²⁵

Prioritní osa 7 – Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu

V rámci této prioritní osy budou podporovány aktivity směřující k vybudování vzdělávacích a informačních center a poraden zaměřujících se na environmentální problematiku.²⁶

²³ Podle Chvojková, Květoň a spol. *Finanční prostředky fondů EU v programovacím období 2007 – 2013*, 2007, str. 23.

²⁴ Podle *OP Životní prostředí - Prioritní osa 5* [online]. Dostupné z < <http://www.opzp.cz/sekce/371/prioritni-osa-5/>>.

²⁵ Podle *OP Životní prostředí - Prioritní osa 6* [online]. Dostupné z < <http://www.opzp.cz/sekce/372/prioritni-osa-6/>>.

²⁶ Ministerstvo Životního prostředí, Státní fond životního prostředí ČR. *Implementační dokument OP Životní prostředí*. 2009. str. 33.

2.2.2 Čerpání prostředků z fondů EU v rámci OP ŽP

K 3. květnu 2010 probíhala nebo již byla ukončena realizace z OP ŽP celkem 1 340 projektů, z nich 70,3 % (tj. 942) je a bylo realizováno územními samosprávnými celky. V Pardubickém kraji probíhá 66 projektů s podporou z fondů EU, kterou získaly ÚSC.

Částka alokována z fondů EU na všechny doposud realizované projekty v rámci OP ŽP dosáhla výše 9,9 mld. Kč. Z této částky 63,0 % získaly na své projekty územní samosprávné celky v ČR, na projekty ÚSC Pardubického kraje bylo alokováno 525,3 mil. Kč, tedy 8,0 %.

Obce jsou příjemcem dotace v 53 projektech, tabulka 8 zachycuje počty projektů realizovaných v obcích podle jejich velikosti (počtu obyvatel) a podle okresu. Nejvíce projektů (27) je realizováno v okrese Pardubice, dále pak 23 projektů realizují ÚSC v okrese Ústí nad Orlicí a 10 na Chrudimsku. Jen šest projektů probíhá na území okresu Svitavy, z nichž jen v jednom případě je příjemcem obec, ostatní má na starosti kraj.

Tabulka 8. Počet projektů z OP ŽP podle příjemce a okresu realizace

	Počet projektů realizovaných v okrese				Celkem
	Chrudim	Pardubice	Svitavy	Ústí nad Orlicí	
Příjemce					
Obce s počtem obyvatel					
do 999	-	3	1	7	11
1 000 – 1 999	1	1	-	1	3
2 000 – 4 999	5	3	-	3	11
5 000 – 9 999	1	-	-	3	4
10 000 – 19 999	1	-	-	6	7
nad 20 000	1	16	-	-	17
Pardubický kraj	1	4	5	3	13
Celkem	10	27	6	23	66

Zdroj: Seznam příjemců 5/2010 (<http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=b2c553fe-3be9-4699-b2e6-c22686deb6bb>), vlastní výpočty

Obce s počtem obyvatel v rozmezí od 2 000 do 4 999 jsou příjemci podpory z fondů EU v případě 11 projektů, nejvíce projektů (17) připadá na obce ve velikostní kategorii nad 20 tisíc obyvatel. Ty jsou v kraji pouze dvě, a to Chrudim a Pardubice, přičemž krajské město je realizátorem šestnácti projektů. I malé obce do jednoho tisíce obyvatel

využívají finanční pomoc z evropských fondů, z OP ŽP jich čerpá dotaci 11. Pardubický kraj obdržel finanční podporu na 13 projektů, z nichž pět projektů probíhá v okrese Svitavy, pouze jeden v okrese Chrudim.

Územní samosprávné celky v Pardubickém kraji nejvíce využívají oblast podpory 3.2 – Realizace úspor energie a využití odpadního tepla u nepodnikatelské sféry. V rámci této oblasti je nebo bylo realizováno 41 projektů, z toho 22 připadá na okres Pardubice. Tyto projekty se týkají zejména snižování energetické náročnosti budov (převážně škol) ve vlastnictví územních samosprávních celků, financována byla např. výměna oken a zateplení objektu.

Tabulka 9. Počet projektů z OP ŽP podle oblastí podpory, příjemce a okresu realizace

	Počet projektů podle oblastí podpory							Celkem
	1.1	3.2	4.1	4.2	6.3	6.4	6.5	
Příjemce								
Obce s počtem obyvatel								
do 999	-	3	-	-	1	3	4	11
1 000 – 1 999	-	2	1	-	-	-	-	3
2 000 – 4 999	3	3	2	-	-	2	1	11
5 000 – 9 999	1	1	2	-	-	-	-	4
10 000 – 19 999	-	5	2	-	-	-	-	7
nad 20 000	-	15	-	-	-	1	1	17
Pardubický kraj	-	12	-	1	-	-	-	13
Okres realizace								
Chrudim	2	2	2	1	-	3	-	10
Pardubice	1	22	1	-	-	1	2	27
Svitavy	-	5	-	-	-	-	1	6
Ústí nad Orlicí	1	12	4	-	1	2	3	23
Celkem	4	41	7	1	1	6	6	66

Zdroj: Seznam příjemců 5/2010 (<http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=b2c553fe-3be9-4699-b2e6-c22686deb6bb>), vlastní výpočty

Do začátku května roku 2010 činila celková výše podpory z evropských fondů v rámci OP ŽP schválená na projekty kraje a obcí v Pardubickém kraji 525,3 mil Kč.

Nejvyšší částka byla přidělena obci Dolní Dobrouč (2 557 obyvatel, okres Ústí nad Orlicí) na první etapu rozšíření splaškové kanalizace a vybudování čističky odpadních vod v obci. Celkové náklady na tento projekt dosahují výše 115,7 mil. Kč, Evropská unie, konkrétně Strukturální fond, uhradí 70,8 mil. Kč (tedy 61,2 %).

Nejnižší finanční příspěvek byl poskytnut obci Vraclav (742 obyvatel, okres Ústí nad Orlicí) na ošetření stromů na obecním hřbitově v rámci oblasti intervence 6.5 – Podpora regenerace urbanizované krajiny, a to ve výši 116,2 tisíc. Podpora z fondu ERDF činí 74,5 % z celkových rozpočtovaných nákladů (ty dosahují výše 155,9 tis. Kč).

Tabulka 10. Počet projektů z OP ŽP podle výše dotace, příjemce a okresu realizace

	Počet projektů podle výše podpory (v Kč)					Celkem
	Do 1 mil.	1-5 mil.	5-10 mil.	10-50 mil.	Nad 50 mil.	
Příjemce						
Obce s počtem obyvatel						
do 999	5	5	-	1	-	11
1 000 – 1 999	2	-	1	-	-	3
2 000 – 4 999	5	2	2	1	1	11
5 000 – 9 999	1	1	2	-	-	4
10 000 – 19 999	1	4	1	1	-	7
nad 20 000	-	7	6	4	-	17
Pardubický kraj	-	6	4	2	1	13
Okres realizace						
Chrudim	-	6	2	1	1	10
Pardubice	-	12	9	6	-	27
Svitavy	1	4	1	-	-	6
Ústí nad Orlicí	6	8	4	4	1	23
Celkem	7	30	16	11	2	66

Zdroj: Seznam příjemců 5/2010 (<http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=b2c553fe-3be9-4699-b2e6-c22686deb6bb>), vlastní výpočty

Celkem 30 projektů získalo podporu v rozmezí od 1 do 5 miliónů Kč, 12 z nich je realizováno v okrese Pardubice. Příspěvek z fondů EU od 10 do 50 miliónů korun byl schválen pro 16 projektů, z nichž 9 probíhá na Pardubicku.

V okrese Svitavy dávaly územní samosprávné celky přednost nižší finanční podpoře, projekt s dotací převyšující 10 mil Kč se zde nerealizuje ani jeden. V okresech Chrudim a Pardubice naopak nečerpají obce a kraj dotaci nižší než 1 mil. Kč.

Co se týče výše dotací podle jejich příjemce, největší sumu na svých 13 projektech obdržel Pardubický kraj, a to dohromady 147,8 mil. Kč. Průměrně na jeden projekt tak kraj získal přibližně 11,4 mil. Kč.

Tabulka 11. Výše dotací z OP ŽP podle příjemce a okresu realizace

	Počet projektů	Celková výše dotací z fondů EU (v Kč)	Průměrná výše dotace (v Kč)
Příjemce			
Obce s počtem obyvatel			
do 999	11	26 125 508	2 375 046
1 000 – 1 999	3	14 790 339	4 930 113
2 000 – 4 999	10	132 388 910	13 238 891
5 000 – 9 999	13	27 297 256	9 099 085
10 000 – 19 999	7	43 945 051	6 277 864
nad 20 000	17	130 208 947	7 659 350
Pardubický kraj	13	147 834 835	11 371 910
Okres realizace			
Chrudim	10	127 925 538	12 792 554
Pardubice	27	186 517 411	6 908 052
Svitavy	6	20 855 422	3 475 904
Ústí nad Orlicí	23	189 992 067	8 260 525
Celkem	66	525 290 436	7 958 946

Zdroj: Seznam příjemců 5/2010 (<http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=b2c553fe-3be9-4699-b2e6-c22686deb6bb>), vlastní výpočty

Nejvyšší průměrnou výší dotace mají obce s počtem obyvatel od 2 tisíc do 4 999 obyvatel. U nich činí podpora na jeden projekt v průměru více než 13,2 mil. Kč, ovšem tento průměr je výrazně ovlivněn dotací na již zmíněný projekt obce Dolní Dobrouč, která přesahuje 70,8 milionů korun. Nejnižší průměrnou finanční podporu na projekt získaly obce s počtem obyvatel do jednoho tisíce, nejmenší celkový příspěvek z fondů EU mají obce s počtem občanů v rozmezí 1 000 – 1 999.

Podle místa realizace projektu lze určit, jak velká finanční podpora do kterého ze čtyř okresů Pardubického kraje putuje. Z tabulky číslo 11 je zřejmé, že nejvíce prostředků, necelých 190 milionů korun, směřuje na Ústeckoorlicko, o něco méně (186,5 tis. Kč) pak do okresu Pardubice. Okres Svitavy prozatím z evropských fondů získal příspěvek ve výši 20,8 mil. Kč, přitom úspěšně o dotace z OP ŽP žádala jen jedna obec, realizátorem ostatních pěti projektů je Pardubický kraj. Podle seznamu příjemců z internetových stránek OP Životní prostředí je však dalších 35 projektů obcí a měst z okresu Svitavy a jeden projekt Pardubického kraje, který v tomto okrese bude realizován, schváleno k financování.

Průměrná výše dotace z OP ŽP na projekty územních samospráv Pardubického kraje činí téměř 8,0 mil. Kč. Nejvyšší průměrnou dotaci z fondů EU čerpají územní samosprávné celky v okrese Chrudim, a to téměř 12,8 mil. Kč na jeden projekt. Oproti tomu v okrese Svitavy vychází v průměru na jeden projekt finanční podpora ve výši necelých 3,5 milionu korun.

Více než polovina (51,4 %) evropských peněz z OP ŽP, které doposud obdržely územní samosprávy Pardubického kraje, bylo alokována z oblasti podpory 3.2 – Realizace úspor energie a využití odpadního tepla u nepodnikatelské sféry, v níž probíhá 41 projektů. Na jeden projekt zde v průměru vychází dotace ve výši 6,6 mil. Kč.

V průměru nejvyšší dotace je poskytována z oblasti intervence 1.1 – Snížení znečištění vod (pokud není brána v potaz průměrná výše finančního příspěvku u oblasti 4.2, v níž probíhá pouze jeden projekt) a činí více než 28,3 mil. Kč.

Tabulka 12. Celkové a průměrné výše dotace z OP ŽP podle oblasti podpory

Oblast podpory	Počet projektů	Celková výše dotací z fondů EU (v Kč)	Průměrná výše dotace (v Kč)
1.1	4	113 255 551	28 313 888
3.2	41	269 978 293	6 584 836
4.1	7	35 659 635	5 094 234
4.2	1	68 343 610	68 343 610
6.3	1	127 500	127 500
6.4	6	25 831 512	4 305 252
6.5	6	12 094 335	2 015 723
Celkem	66	525 290 436	7 958 946

Zdroj: Seznam příjemců 5/2010 (<http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=b2c553fe-3be9-4699-b2e6-c22686deb6bb>), vlastní výpočty

2.3 Regionální operační program NUTS II Severovýchod

Regionální operační program pro region soudržnosti NUTS II Severovýchod, který je tvořen Pardubickým, Královéhradeckým a Libereckým krajem, je programový dokument, jenž určuje prioritní osy regionu pro období 2007 – 2013.

Globálním cílem tohoto operačního programu pro programovací období 2007 – 2013 je „Zvýšení kvality fyzického prostředí regionu, což povede ke zvýšení atraktivity regionu pro investice, podnikání a život obyvatel. Prostřednictvím zvýšení atraktivity regionu bude docházet k jeho konvergenci k průměrné úrovni socioekonomického rozvoje EU.“²⁷

Kromě globálního cíle byly vymezeny také čtyři cíle specifické:²⁸

- Specifický cíl 1: Zvýšit dostupnost regionu a efektivnost dopravy při respektování ochrany životního prostředí,
- Specifický cíl 2: Zlepšit kvalitu života a veřejných služeb pro obyvatelstvo s důrazem na snižování regionálních disparit,

²⁷ *Regionální operační program NUTS II Severovýchod pro období 2007-2013*. 2007. str. 87.

²⁸ Tamtéž.

- Specifický cíl 3: Zvýšit efektivnost využití přírodního a kulturního potenciálu regionu,
- Specifický cíl 4: Zvýšit atraktivitu regionu pro podnikání a investice.

Na tento ROP jsou na sedm let tohoto programovacího období určeny finanční zdroje z ERDF v celkové výši téměř 656,6 mil. eur (zhruba 18,5 mld. Kč), částkou dosahující téměř 115,9 mil. eur (necelých 3,3 mld. Kč) přispěje Česká republika.

2.3.1 Prioritní osy ROP SV

Na definované specifické cíle navazují prioritní osy, jejichž prostřednictvím je ROP SV realizován. Tento OP obsahuje pět prioritních os dále se dělicích do dvanácti oblastí intervence.

Tabulka 13. Prioritní osy ROP SV

Prioritní osa	Oblast podpory	Oprávnění žadatelé o dotaci	Částka z fondů EU (v mil. €) a podíl na OP
Prioritní osa 1 Rozvoj dopravní infrastruktury	1.1 Rozvoj regionální silniční dopravní infrastruktury	Kraje	242,89 (37 %)
	1.2 Podpora projektů zlepšujících dopravní obslužnost území	Obce, kraje	
	1.3 Rozvoj mezinárodních veřejných letišť		
Prioritní osa 2 Rozvoj městských a venkovských oblastí	2.1 Rozvoj regionálních center	Obce, kraje	223,19 (34 %)
	2.2 Rozvoj měst		
	2.3 Rozvoj venkova		
Prioritní osa 3 Cestovní ruch	3.1 Rozvoj základní infrastruktury a doprovodných aktivit v oblasti cestovního ruchu	Obce, kraje	144,42 (22 %)
	3.2 Marketingové a koordinační aktivity v oblasti cestovního ruchu		
Prioritní osa 4 Rozvoj podnikatelského prostředí	4.1 Podpora rozvoje infrastruktury pro podnikání	-	26,26 (4 %)
	4.2 Podpora rozvoje spolupráce firem se středními školami a učilišti, dalšími regionálními vzdělávacími institucemi a úřady práce, rozvoj inovačních aktivit v regionu	Kraje	

Prioritní osa 5 Technická pomoc	5.1 Podpora aktivit spojených s realizací a řízením ROP SV	Kraje	19,69 (3 %)
	5.2 Podpora absorpční kapacity regionu NUTS II Severovýchod		
Celkem			656,46

Zdroj: Regionální operační program NUTS II Severovýchod pro období 2007-2013

Územní samosprávy Pardubického kraje využívají prostředky tohoto ROP z oblastí podpory 1.1, 1.2, 2.2, 2.3, 3.1, 3.2 a 4.2.

Prioritní osa 1 – Rozvoj dopravní infrastruktury

Cílem prioritní osy 1 je zvýšení dostupnosti regionu a efektivnosti dopravy při respektování ochrany životního prostředí (tedy specifický cíl 1). Osa je tvořena třemi oblastmi podpory.

Z oblasti intervence 1.1 – Rozvoj regionální silniční dopravní infrastruktury je podporována modernizace, rekonstrukce a výstavba silnic II. a III. třídy, odstraňování závad a bariér, výstavba obchvatů, kruhových objezdů, mostů, protihlukových stěn atd. Oblast podpory 1.2 – Podpora projektů zlepšujících dopravní obslužnost území přispívá kupř. k výstavbě tratí pro ekologickou veřejnou dopravu, nákupu a modernizaci ekologických nízkopodlažních vozidel veřejné dopravy, výstavbě a rekonstrukci cyklostezek aj. Třetí z oblastí pak podporuje růst kvality leteckého provozu a leteckých spojení v regionu.

Prioritní osa 2 – Rozvoj městských a venkovských oblastí

Cílem druhé prioritní osy je snaha o vyvážený rozvoj regionu Severovýchod při respektování zásad trvale udržitelného rozvoje a dosáhnutí celkového zlepšení kvality života obyvatel v městských a venkovských oblastech. Osa je zaměřena na snížení územních rozdílů mezi městskými a venkovskými oblastmi regionu, a to zejména v oblasti kvality života, lidských zdrojů, občanské infrastruktury a trvale udržitelného rozvoje.²⁹

I tato prioritní osa je rozdělena do tří oblastí podpory, všechny jsou zaměřeny na regeneraci a revitalizaci brownfields, obnovu částí měst a obcí a infrastruktury v oblasti školství, vzdělávání, zdravotnictví a sociálních věcí. Mezi podpořené projekty mohou

²⁹ Podle *Regionální operační program NUTS II Severovýchod pro období 2007-2013*. 2007.

patřit např. revitalizace náměstí, parků a dalších veřejných prostranství, výstavba a modernizace infrastruktury pro sportovní a volnočasové aktivity, regenerace historických, kulturních a technických památek aj.

Oblast podpory 2.1 – Rozvoj regionálních center je vymezena pouze pro města s více než 50 tisíci obyvateli a finanční podpora je určena jen dílčím projektům, které jsou součástí schválených Integrovaných plánů rozvoje měst (IPRM). Oblast podpory 2.2 – Rozvoj měst je určena pro města s počtem obyvatel nad 5 tisíc, v rámci oblasti podpory 2.3 – Rozvoj venkova je možné podporovat aktivity v obcích s počtem obyvatel od 500 do 5 000.

Prioritní osa 3 – Cestovní ruch (CR)

Cílem třetí prioritní osy je zvýšení podílu cestovního ruchu na hospodářské prosperitě regionu a zaměstnanosti prostřednictvím využití stávajícího potenciálu regionu a zlepšením kvality a rozsahu infrastruktury a služeb cestovního ruchu při respektování zásad trvale udržitelného rozvoje.³⁰

Smyslem podpory z oblasti 3.1 – Rozvoj základní infrastruktury a doprovodných aktivit v oblasti CR je zvýšení kvality a rozšíření poskytovaných služeb v oblasti cestovního ruchu v regionu. K podporovaným aktivitám může patřit např. budování turistických tras a cyklotras, revitalizace památek, rekonstrukce ubytovacích a stravovacích zařízení, budování parkovacích kapacit aj.

Oblast podpory 3.2 – Marketingové a koordinační aktivity v oblasti CR má vzbudit zájem turistů o návštěvu regionu Severovýchod prostřednictvím projektů, které budou rozvíjet a propagovat oblasti místního cestovního ruchu (např. systémy značení turistických cílů, budování sítí informačních center, marketingové a propagační aktivity zaměřené na cestovní ruch apod.)

Prioritní osa 4 – Rozvoj podnikatelského prostředí

Globálním cílem této osy je zvýšení atraktivity regionu pro podnikání a investice.³¹ První ze dvou oblastí podpory je určena pro podnikatelské subjekty. Druhá oblast intervence 4.2 – Podpora rozvoje spolupráce firem se středními školami a učilišti,

³⁰ *Regionální operační program NUTS II Severovýchod pro období 2007-2013*. 2007. str. 151.

³¹ Tamtéž, str. 161.

dalšími regionálními vzdělávacími institucemi a úřady práce, rozvoj inovačních aktivit v regionu usiluje o rozvoj lidských zdrojů pro potřeby podnikatelského sektoru se zaměřením na lepší uplatnění nových absolventů škol a učilišť v praxi, zejména prostřednictvím zkvalitnění praktické výuky žáků a učňů, doškolování a dalšího vzdělávání zaměstnanců ve spolupráci s regionálními vzdělávacími institucemi a úřady práce.³²

2.3.2 Čerpání prostředků z fondů EU v rámci ROP SV

Ze všech projektů schválených k financování v rámci ROP SV, kterých k 3. květnu 2010 bylo 349, byla více než pětina realizována územními samosprávnými celky Pardubického kraje. Z toho 17 přímo Pardubickým krajem, ostatní realizovaly a dosud realizují obce. Největší počet projektů uskutečňuje město Chrudim, v rámci tohoto operačního programu získalo podporu na šest projektů, po třech projektech probíhá ve městech Polička, Žamberk a Svitavy.

Celková poskytnutá částka z ERDF v rámci ROP SV dosáhla na začátku května 2010 hodnoty více než 8,4 mld. Kč, z toho územním samosprávným celkům bylo přiděleno 75,1 % z alokovaných prostředků (v absolutním vyjádření téměř 6,4 mld. Kč). Územní samosprávné celky v Pardubickém kraji získaly z tohoto operačního programu dohromady dotaci ve výši 2,6 mld. Kč, což činí bezmála 41,0 % z částky pro územní samosprávy z regionu NUTS II Severovýchod.

V souhrnu nejvíce projektů je realizováno v malých obcích do jednoho tisíce obyvatel, kterým EU přispěla na 15 projektů (tedy na 18,5 % z celkového počtu). Téměř polovina z nich probíhá na území okresu Svitavy. Pouze jedna obec z této velikostní skupiny, a to Kladruby nad Labem, využívá ROP SV v Pardubickém okrese.

Obce a města z okresu Pardubice využívají tento program výrazně méně, než samosprávy z ostatních částí kraje. Na Pardubicku je či bylo realizováno pouhých sedm projektů (u dvou z nich je příjemcem podpory kraj), město Pardubice přitom z tohoto programu nečerpá podporu vůbec.

³² *Regionální operační program NUTS II Severovýchod pro období 2007-2013*. 2007. str. 165.

Tabulka 14. Počty projektů z ROP SV podle příjemce a okresu realizace

	Počet projektů realizovaných v okrese				Celkem
	Chrudim	Pardubice	Svitavy	Ústí nad Orlicí	
Příjemce					
Obce s počtem obyvatel					
do 999	3	1	7	4	15
1 000 – 1 999	1	-	5	3	9
2 000 – 4 999	3	2	1	3	9
5 000 – 9 999	2	2	3	6	13
10 000 – 19 999	1	-	6	5	12
nad 20 000	6	-	-	-	6
Pardubický kraj	3	2	5	7	17
Celkem	19	7	27	28	81

Zdroj: Seznam příjemců 5/2010 (<http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=b2c553fe-3be9-4699-b2e6-c22686deb6bb>), vlastní výpočty

V okresech Ústí nad Orlicí a Svitavy je naopak tento regionální OP žádaný, obce zde získaly podporu na 21, resp. 22 projektů, dalších 12 jich v těchto regionech realizuje Pardubický kraj.

Územní samosprávné celky Pardubického kraje čerpají finanční prostředky v rámci ROP SV v sedmi oblastech podpory. Nejčastěji využívanou oblastí je oblast 2.3 – Rozvoj venkova, která je určena pro obce od 500 do 5 000 obyvatel. V ní ÚSC realizují 33 projektů, tj. 40,7 % z celkového počtu projektů v ROP SV.

Druhou nejčastější oblastí je oblast intervence 2.2 – Rozvoj měst (určena pro obce s více než 5 tisíci občany), ve které územní celky uskutečňují 24 projektů (což představuje 29,6 % ze všech projektů). Z první zmíněné oblasti podpory probíhá téměř polovina projektů v okrese Svitavy, dalších 10 je realizováno na Orlickoústecku. Stejný počet v tomtéž okrese probíhá v rámci oblasti podpory 2.2, o dva méně jsou pak uskutečňovány na Svitavsku.

Tabulka 15. Počty projektů z ROP SV podle oblasti podpory, příjemce a okresu

	Počet projektů podle oblasti podpory							Celkem
	1.1	1.2	2.2	2.3	3.1	3.2	4.2	
Příjemce								
Obce s počtem obyvatel								
do 999	-	-	-	15	-	-	-	15
1 000 – 1 999	-	-	-	9	-	-	-	9
2 000 – 4 999	-	-	-	6	3	-	-	9
5 000 – 9 999	-	3	7	-	3	-	-	13
10 000 – 19 999	-	1	8	-	3	-	-	12
nad 20 000	-	1	2	-	2	1	-	6
Pardubický kraj	6	-	7	3	-	-	1	17
Okres realizace								
Chrudim	2	1	4	5	5	1	1	19
Pardubice	1	1	2	3	-	-	-	7
Svitavy	1	-	8	15	3	-	-	27
Ústí nad Orlicí	2	3	10	10	3	-	-	28
Celkem	6	5	24	33	11	1	1	81

Zdroj: Seznam příjemců 5/2010 (<http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=b2c553fe-3be9-4699-b2e6-c22686deb6bb>), vlastní výpočty

Malý zájem prozatím územní samosprávy v Pardubickém kraji projevily o oblast intervence 3.2 – Marketingové a koordinační aktivity v oblasti cestovního ruchu, podporu z ERDF získalo prozatím pouze město Chrudim na propagační kampaň turistické oblasti Chrudimsko-Hlinecko. Pardubický kraj přitom v oblasti cestovního ruchu nikterak nevyniká, spolu s Ústeckým krajem patří mezi nejméně navštěvované kraje v ČR, je tedy s podivem, že obce a kraj nevyužívají podporu z fondů EU na rozvoj cestovního ruchu více.

Jeden projekt je realizován také v rámci oblasti podpory 4.2, v níž o podporu mohou z územních samosprávných celků žádat pouze kraje.

Nejvíce projektů územních samospráv Pardubického kraje, celkově 35, získalo dotaci z fondu ERDF v rozmezí od 10 do 30 mil. Kč. 22 projektů má finanční příspěvek z EU v hodnotě do 10 mil. Kč, ani jeden projekt nemá dotaci nižší než dva miliony korun.

Tabulka 16. Počet projektů z ROP SV podle výše dotace, příjemce a okresu realizace

	Počet projektů podle výše podpory (v Kč)					Celkem
	Do 10 mil.	10-30 mil.	30-50 mil.	50-100 mil.	Nad 100 mil.	
Příjemce						
Obce s počtem obyvatel						
do 999	9	6	-	-	-	15
1 000 – 1 999	2	6	1	-	-	9
2 000 – 4 999	2	4	2	1	-	9
5 000 – 9 999	2	8	3	-	-	12
10 000 – 19 999	3	1	4	3	1	12
nad 20 000	2	3	1	-	-	6
Pardubický kraj	2	7	2	1	5	17
Okres realizace						
Chrudim	6	7	3	2	1	19
Pardubice	-	4	2	-	1	7
Svitavy	9	12	4	1	1	27
Ústí nad Orlicí	7	12	4	2	3	28
Celkem	22	35	13	5	6	81

Zdroj: Seznam příjemců 5/2010 (<http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=b2c553fe-3be9-4699-b2e6-c22686deb6bb>), vlastní výpočty

Jak již bylo uvedeno, územním samosprávám byly z ROP SV doposud alokovány finanční prostředky v celkové výši 2,6 mld. Kč. Nejvyšší dotaci získal Pardubický kraj v rámci oblasti intervence 1.1 na modernizaci silnice spojující obce Seč a Běstvína (okres Chrudim), která činí bezmála 203,5 mil. Kč. Celkové způsobilé výdaje na tuto akci dosahují výše 239,4 mil. Kč, příspěvkem z ERDF budou náklady na novou silnici uhrazeny z 85 %. Nejnižší finanční zdroje byly schváleny na projekt města Žamberk (6 025 obyvatel, okres Ústí nad Orlicí) týkající se vybavení a zatraktivnění areálu pro aktivní turistiku. Podpora z oblasti intervence 3.1 činí více než 2,3 mil. Kč, z Evropské unie bude uhrazeno 37 % ze způsobilých výdajů, které dosahují výše téměř 6,3 mil. Kč.

Finanční podpora v rámci tohoto operačního programu je vyšší než u OP Životní prostředí. Průměrná výše dotace na jeden projekt činí více než 32,1 mil. Kč, z OP ŽP čerpají ÚSC v průměru 8,0 mil. Kč.

Největší souhrnná finanční podpora v rámci ROP SV putuje do okresu Ústí nad Orlicí, v němž územní samosprávy realizují 28 projektů a z EU je na tyto projekty alokováno více než 1,0 mld. Kč. Průměrná vynaložená částka na jeden projekt se blíží 37,1 mil. Kč.

Tabulka 17. Celkové a průměrné výše dotace z ROP SV podle příjemce a okresu realizace

	Počet projektů	Celková výše dotací z fondů EU (v Kč)	Průměrná výše dotace (v Kč)
Příjemce			
Obce s počtem obyvatel			
do 999	15	139 543 843	9 302 923
1 000 – 1 999	9	139 516 779	15 501 864
2 000 – 4 999	9	251 013 377	27 890 375
5 000 – 9 999	13	266 169 797	20 474 600
10 000 – 19 999	12	493 607 940	41 133 995
nad 20 000	6	109 046 129	18 174 355
Pardubický kraj	17	1 201 580 131	70 681 184
Okres realizace			
Chrudim	19	603 956 003	31 787 158
Pardubice	7	321 595 712	45 942 245
Svitavy	27	664 749 397	24 620 348
Ústí nad Orlicí	28	1 010 176 885	36 077 746
Celkem	81	2 600 477 996	32 104 667

Zdroj: Seznam příjemců 5/2010 (<http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=b2c553fe-3be9-4699-b2e6-c22686deb6bb>), vlastní výpočty

Do okresu Pardubice, v němž obce realizují pouze sedm projektů, směřuje z Evropské unie nejméně peněz, a to necelých 321,6 mil. Kč. Zato však projekty v tomto regionu mají v průměru nejvyšší finanční příspěvek – 45,9 mil. Kč, neboť v tomto regionu neprobíhá žádný projekt s dotací nižší než deset milionů korun.

Okresy Svitavy a Chrudim prozatím získaly v tomto regionálním operačním programu 664,8 mil. Kč, resp. 604,0 mil. Kč. Zatímco celkové výše dotace na všechny projekty v těchto regionech nejsou příliš rozdílné, počty projektů, kterých na Chrudimsku probíhá o osm méně, ovlivňují průměrnou výši podpory – územní samosprávy na Svitavsku dostanou z ERDF v průměru 24,6 mil. Kč, v okrese Chrudim činí průměrný příspěvek téměř 31,8 mil. Kč.

Z hlediska příjemců je neaktivnějším žadatelem Pardubický kraj se 17 realizovanými projekty. Na ně získal celkově 1,2 mld. Kč, na jeden projekt pak vychází podpora dosahující v průměru výše 70,7 mil. Kč. Mezi obcemi v hodnotě alokovaných finančních prostředků vedou města s počtem obyvatel od 10 000 do 19 999, která celkově získala 493,6 mil. Kč. Tuto částku výrazně ovlivňuje dotace získaná městem Česká Třebová na projekt modernizace dopravního terminálu, která přesahuje 134,5 mil. Kč. U ostatních projektů jsou z fondu ERDF hrazeny výdaje v rozmezí od 6,5 do 59,7 mil. Kč. Průměrná částka podpory na jeden projekt činí 41,1 mil. Kč, což je mezi obcemi nejvíce.

Nejnižší částky z příjemců získaly malé obce. Územní samosprávné celky s obyvateli v počtu do jednoho tisíce obdrží celkově 139,5 mil. Kč, na jeden projekt v průměru vychází 9,3 mil. Kč. Obce s počtem obyvatel v rozmezí od 1 000 do 1 999 dostaly na své projekty dohromady obdobnou částku, realizují však méně projektů, a tak se průměrná výše dotace pohybuje na úrovni 15,5 mil. Kč.

Necelých 958,6 miliónů korun bylo ze zdrojů EU poskytnuto ÚSC Pardubického kraje v rámci oblasti podpory 1.1 – Rozvoj regionální silniční dopravní infrastruktury. Podpořeno bylo celkově šest projektů týkající se modernizace silnic druhých tříd, příjemcem byl ve všech případech kraj (obce v této oblasti nejsou oprávněnými žadateli o podporu). Průměrná částka na jeden projekt činí téměř 158,8 mil. Kč.

Tabulka 18. Celkové a průměrné výše dotace z ROP SV podle oblasti podpory

Oblast podpory	Počet projektů	Celková výše dotací z fondů EU (v Kč)	Průměrná výše dotace (v Kč)
1.1	6	958 576 833	159 762 806
1.2	5	188 477 358	37 695 472
2.2	24	697 662 106	29 069 254
2.3	33	509 345 907	15 434 724
3.1	11	222 291 904	20 208 355
3.2	1	2 443 605	2 443 605
4.2	1	21 680 283	21 680 283

Zdroj: Seznam příjemců 5/2010 (<http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=b2c553fe-3be9-4699-b2e6-c22686deb6bb>), vlastní výpočty

Druhá nejvyšší průměrná dotace, téměř 37,7 mil. Kč, je čerpána z oblasti intervence 1.2 – Podpora projektů zlepšujících dopravní obslužnost území. V rámci ní probíhá pět projektů, na něž přispěla Evropská unie financemi ve výši dosahující bezmála 188,5 mil. Kč, což činí 7,2 % z celkové částky alokované územním samosprávám Pardubického kraje z ROP SV.

2.4 Integrovaný operační program

Integrovaný operační program je zaměřen převážně na podporu veřejné správy, cestovního ruchu a územního rozvoje. Jeho globálním cílem je prostřednictvím zefektivnění fungování veřejné správy a veřejných služeb podpořit socioekonomický růst ČR a zvýšit kvalitu života občanů.³³

Tento OP je realizován jako víceúčelový, podpora z něj spadá částečně pod dva cíle regionální politiky EU pro současné programovací období, a to pod cíl Konvergence a cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost, program tedy probíhá na celém území České republiky. Finanční prostředky z něj poskytované pocházejí z ERDF a jejich výše činí téměř 1,6 mld. eur (tj. přibližně 44,6 mld. Kč). Z veřejných rozpočtů ČR je na něj vyčleněna částka 279,2 mil. eur, tedy téměř 7,9 mld. Kč.

³³ Podle *Integrovaný operační program pro období 2007-2013*. 2007.

2.4.1 Prioritní osy IOP

Podpora z integrovaného operačního programu je rozčleněna do šesti prioritních os, které se dále dělí na dvanáct oblastí intervence.

Tabulka 19. Prioritní osy IOP

Prioritní osa	Oblast podpory	Oprávnění žadatelé o dotaci	Částka z fondů EU (v mil. €) a podíl na OP
Prioritní osa 1 Modernizace veřejné správy	1.1 Rozvoj informační společnosti ve veřejné správě	-	334,50 (21,1 %)
Prioritní osa 2 Zavádění ICT v územní veřejné správě	2.1 Zavádění ICT v územní veřejné správě	Obce, kraje	170,83 (10,8 %)
Prioritní osa 3 Zvýšení kvality a dostupnosti veřejných služeb	3.1 Služby v oblasti sociální integrace	Obce, kraje	545,11 (34,5 %)
	3.2 Služby v oblasti veřejného zdraví	-	
	3.3 Služby v oblasti zaměstnanosti	Kraje	
	3.4 Služby v oblasti bezpečnosti, prevence a řešení rizik	Kraje	
Prioritní osa 4 Národní podpora cestovního ruchu	4.1 Národní podpora cestovního ruchu	-	65,23 (4,1 %)
Prioritní osa 5 Národní podpora územního rozvoje	5.1 Národní podpora využití potenciálu kulturního dědictví	Obce	420,87 (26,6 %)
	5.2 Zlepšení prostředí v problémových sídlištích	Obce	
	5.3 Modernizace a rozvoj systémů tvorby územních politik	Obce, kraje	
Prioritní osa 6 Technická pomoc	6.1 Aktivity spojené s řízením IOP	-	45,87 (2,9 %)
	6.2 Ostatní náklady technické pomoci IOP		
Celkem			1 582,4

Zdroj: Integrovaný operační program pro období 2007-2013

Územní samosprávy v Pardubickém kraji v rámci IOP získaly podporu ze čtyř oblastí intervence – 2.1, 5.1, 5.2 a 5.3.

Prioritní osa 1 – Modernizace veřejné správy

Podpora z této osy je určena orgánům ústřední státní správy na zvýšení kvality jimi poskytovaných služeb a zefektivnění jejich činností a procesů.

Prioritní osa 2 – Zavádění ICT v územní veřejné správě

Druhá prioritní osa má obdobný cíl, je však určena pro územní veřejnou správu, tedy krajům a obcím. Rozšíření informačních a telekomunikačních technologií ve veřejné správě a zavádění elektronické veřejné správy (eGovernmentu) má přiblížit její služby občanům a zefektivnit procesy a aktivity v ní konané.

Prioritní osa 3 – Zvýšení kvality a dostupnosti veřejných služeb

Osa číslo 3 je zaměřena na podporu sociální interakce ohrožených skupin, rozšiřování a zkvalitňování služeb zaměstnanosti, veřejného zdraví a bezpečnosti s cílem zlepšení organizace, financování a procesu hodnocení veřejných služeb.³⁴

Prioritní osa 4 – Národní podpora cestovního ruchu

Prostřednictvím této prioritní osy jsou podporovány aktivity posilující cestovní ruch na území celé republiky, tedy na národní úrovni, nikoliv regionální, tato osa proto není určena pro územní samosprávné celky.

Prioritní osa 5 – Národní podpora územního rozvoje

Globálním cílem této osy je zvýšení využití potenciálu území prostřednictvím národních, systémových intervencí v oblasti kultury, bydlení a rozvoje systémů tvorby územních politik. V oblasti intervence 5.1 – Národní podpora využití potenciálu kulturního dědictví je možná realizace projektů zaměřených na obnovu významných kulturních památek či tvorbu prostředí pro kulturní služby. Oblast intervence číslo 5.2 se týká revitalizace veřejných prostranství a regenerace bytových domů ve vybrané lokalitě měst, pro kterou je zpracován Integrovaný plán rozvoje měst (IPRM)³⁵. Z třetí oblasti podpory mohou být obcím a krajům hrazeny výdaje na tvorbu územních plánů a územně analytických podkladů.³⁶

³⁴ Podle *Integrovaný operační program pro období 2007-2013*. 2007.

³⁵ Integrované plány rozvoje měst (IPRM) jsou zaměřeny na zlepšení ekonomické a sociální situace v problémové lokalitě, která je postižena některými sociálně-patologickými jevy (vysoká nezaměstnanost, nízká vzdělanost obyvatel, špatný stav budov, nedostatečné kulturní a sportovní aktivity apod.) Města nad 50 tis. obyvatel měla povinnost IPRM zpracovat, pro města nad 20 tisíc obyvatel bylo zpracování těchto plánů dobrovolné.

³⁶ Podle *Integrovaný operační program pro období 2007-2013*. 2007.

2.4.2 Čerpání prostředků z fondů EU v rámci IOP

Z integrovaného operačního programu byla do počátku května přiznána podpora na 5 749 projektů, 96,7 % z nich (absolutně tedy 5 559) tvoří projekty územních samosprávných celků. Prozatím byla z ERDF prostřednictvím IOP alokována souhrnná částka převyšující 11,7 mld. Kč. Ačkoliv jsou územní samosprávy příjemci finanční podpory na většinu projektů, z této částky získaly pouze 9,2 % (necelých 1,1 mil. Kč).

Ze 451 obcí Pardubického kraje získalo finanční podporu v rámci IOP 388 obcí, tedy 85,8 % z celkového počtu. Celkem 12 obcí obdrželo dotaci na dva projekty a 7 obcí dokonce na tři, kraj je příjemcem podpory z fondů EU v tomto OP jedenkrát.

Tabulka č. 20 uvádí podíl obcí Pardubického kraje, které využily příležitosti získat dotaci IOP, na celkovém počtu obcí. Vzhledem k velkému počtu malých obcí jako příjemců dotace jsou velikostní kategorie jiné než u předchozích programů.

Tabulka 20. Podíly obcí s dotací z IOP na celkovém počtu obcí podle počtu obyvatel

Obce s počtem obyvatel	Počet obcí čerpajících dotaci z IOP	Počet obcí v Pardubickém kraji	Podíl obcí čerpajících prostředky z EU na celkovém počtu (v %)
do 200	88	107	82,2
200 – 399	122	137	89,1
400 – 599	51	62	82,3
600 – 999	57	67	85,1
1 000 – 1 999	40	45	88,9
2 000 – 4 999	14	16	87,5
5 000 – 9 999	6	7	85,7
10 000 – 19 999	8	8	100,0
nad 20 000	2	2	100,0
Celkem	388	451	85,5

Zdroj: Seznam příjemců 5/2010 (<http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=b2c553fe-3be9-4699-b2e6-c22686deb6bb>), vlastní výpočty

Relativně nejméně využívají možnosti čerpání finančních prostředků z IOP obce do dvou set obyvatel (82,2 % ze všech obcí této velikostní skupiny), přesto se právě u této velikostní kategorie zdá tento poměr až příliš vysoký. Příspěvek na zřízení Czech Pointu z oblasti intervence 2.1, z níž všech 88 obcí čerpá finanční prostředky, byl schválen

i těm obcím, jejichž počet obyvatel nepřesahuje 50. Nejmenší obec Pardubického kraje měla k 1. lednu 2010 pouhých 32 trvale hlášených občanů, a i ti mají nyní díky evropským penězům možnost vyzvednout si na svém obecním úřadě výpis z obchodního nebo trestního rejstříků. Nabízí se tak otázka, zda má smysl budovat kontaktní místa veřejné správy na místech, kde mnohdy občané nemají k dispozici ani základní služby (prodejna potravin, lékařská pomoc apod.), a zda nemohly být tyto peníze využity efektivněji na rozvoj těchto obcí v jiných oblastech.

Dotaci z IOP čerpají všechna velká města s více než 10 tisíci občany, kterých je v Pardubickém kraji deset. Druhý nejvyšší podíl obcí realizujících projekt pod záštitou tohoto operačního programu na celkovém počtu obcí dosahují obce s počtem obyvatel v rozmezí od 200 do 399.

ÚSC Pardubického kraje čerpají dotaci na 415 projektů, z nichž se naprostá většina (387, tj. 93,3 %) týká vybudování či rozšíření Czech Pointu, tedy kontaktního místa veřejné správy, kde občané mohou získat výpis z katastru nemovitostí, rejstříku trestů, obchodního a živnostenského rejstříku. Ostatní projekty se zaměřily na vypracování územního plánu obcí nebo územně analytických podkladů spádového území, pouze dva projekty jsou věnovány jiné tematice.

V obcích s 200 až 399 obyvateli probíhá nejvíce projektů spadajících pod IOP, dohromady jich je 122. Druhý nejvyšší počet projektů, a to celkem 88, realizují nejmenší obce s méně než 200 obyvateli. Podporu na pouhé čtyři projekty získala města nad 20 tisíc obyvatel, tedy Pardubice a Chrudim.

Celkem 119 projektů probíhá na území okresu Ústí nad Orlicí (zde možnost získat finance u Evropské unie využilo 93,9 % obcí, což byl nejvyšší podíl z okresů Pardubického kraje), nejméně pak na Pardubicku, a to 87 projektů, tedy pětina ze všech projektů z IOP). Obce z tohoto okresu využívají podporu z IOP nejméně, dotaci obdržely tři čtvrtiny z nich.

Tabulka 21. Počet projektů z IOP podle příjemce a okresu realizace

Příjemce	Počet projektů realizovaných v okrese				Celkem
	Chrudim	Pardubice	Svitavy	Ústí nad Orlicí	
Příjemce					
Obce s počtem obyvatel					
do 200	25	16	27	20	88
200 – 399	31	32	30	29	122
400 - 599	13	11	10	20	54
600 - 999	12	7	14	25	58
1 000 – 1 999	8	11	13	8	40
2 000 – 4 999	7	4	1	4	16
5 000 – 9 999	-	4	3	4	11
10 000 – 19 999	3	-	9	9	21
nad 20 000	3	1	-	-	4
Pardubický kraj	-	1	-	-	1
Celkem	102	87	107	119	415

Zdroj: Seznam příjemců 5/2010 (<http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=b2c553fe-3be9-4699-b2e6-c22686deb6bb>), vlastní výpočty

Územní samosprávné celky Pardubického kraje získaly doposud finanční příspěvek ze čtyř oblastí intervence IOP. Naprosto nejvíce, v 387 případech, je využívána oblast podpory 2.1 – Zavádění ICT v územní veřejné správě, a to na již zmíněné projekty týkající se kontaktních míst veřejné správy. Jedinou oblastí podpory je tato v menších obcích do 399 občanů a také u obcí s jedním až dvěma tisíci obyvatel. Naopak vůbec tuto možnost intervence nevyužil Pardubický kraj.

Druhou nejpočetnější oblastí podpory tvoří oblast 5.3 – Modernizace a rozvoj systémů tvorby územních politik, v níž ÚSC získaly podporu na tvorbu územních plánů obcí a územně analytických podkladů správních obvodů. V rámci této oblasti je podpořeno 26 projektů osmi měst a Pardubického kraje.

Ve zbývajících dvou oblastech je realizováno po jednom projektu. Do oblasti intervence 5.2 – Zlepšení prostředí v problémových sídlištích spadá projekt města Chrudim s názvem „Výměna oken a dveří bytových domů v ulici Revoluční a Rooseveltova v Chrudimi“. Tento projekt je součástí IPRM Chrudimi, jehož cílem je

zlepšení situace ve vybrané lokalitě (v Chrudimi jde o zónu v blízkosti vlakového nádraží).

Tabulka 22. Počet projektů z IOP podle oblasti podpory, příjemce a okresu realizace

	Počet projektů podle oblasti podpory				Celkem
	2.1	5.1	5.2	5.3	
Příjemce					
Obce s počtem obyvatel					
do 200	88	-	-	-	88
200 – 399	122	-	-	-	122
400 - 599	51	-	-	3	54
600 - 999	57	-	-	1	58
1 000 – 1 999	40	-	-	-	40
2 000 – 4 999	13	-	-	3	16
5 000 – 9 999	6	-	-	5	11
10 000 – 19 999	8	1	-	12	21
nad 20 000	2	-	1	1	4
Pardubický kraj	-	-	-	1	1
Okres realizace					
Chrudim	97	-	1	4	102
Pardubice	83	-	-	4	87
Svitavy	99	1	-	7	107
Ústí nad Orlicí	108	-	-	11	119
Celkem	387	1	1	26	415

Zdroj: Seznam příjemců 5/2010 (<http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=b2c553fe-3be9-4699-b2e6-c22686deb6bb>), vlastní výpočty

V oblasti intervence 5.1 – Národní podpora využití potenciálu kulturního dědictví probíhá pouze projekt města Litomyšl věnující se revitalizaci zámeckého návrší. Tento projekt je nejdražším projektem územních samospráv Pardubického kraje spolufinancovaným v rámci IOP. Jeho podpora z EU přesahuje 339,1 mil. Kč.

Zatímco v OP ŽP tvořily projekty s dotací do jednoho milionu korun 10,6 % ze všech projektů, v IOP pouze čtyři (tedy 1,0 %) získaly finanční podporu převyšující tuto

částku. Tři z nich jsou realizovány v okrese Chrudim, jeden pak na Svitavsku (projekt města Litomyšl).

Úhradu způsobilých výdajů z ERDF ve výši od 100 do 500 tisíc Kč obdržely územní samosprávy na 9 projektů, z nichž osm je realizováno v regionu Orlickáústecka a jeden v okrese Pardubice (projekt Pardubického kraje).

Tabulka 23. Počet projektů z IOP podle výše dotace, příjemce a okresu realizace

	Počet projektů podle výše podpory (v Kč)				Celkem
	Do 100 tis.	100-500 tis.	500 tis. - 1 mil.	Nad 1 mil.	
Příjemce					
Obce s počtem obyvatel					
do 200	88	-	-	-	88
200 – 399	122	-	-	-	122
400 - 599	51	3	-	-	54
600 - 999	57	1	-	-	58
1 000 – 1 999	40	-	-	-	40
2 000 – 4 999	13	1	1	1	16
5 000 – 9 999	6	1	4	-	11
10 000 – 19 999	8	2	10	1	21
nad 20 000	2	-	-	2	4
Pardubický kraj	-	1	-	-	1
Okres realizace					
Chrudim	97	-	2	3	102
Pardubice	83	1	3	-	87
Svitavy	99	-	7	1	107
Ústí nad Orlicí	108	8	3	-	119
Celkem	387	9	15	4	415

Zdroj: Seznam příjemců 5/2010 (<http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=b2c553fe-3be9-4699-b2e6-c22686deb6bb>), vlastní výpočty

Dotace na 15 projektů se pohybuje v rozmezí od 500 tisíc do 1 milionu Kč. Téměř polovina z nich, sedm, probíhá na území okresu Svitavy, po třech projektech pak na Pardubicku a Orlickoústecku. U dvou třetin z nich jsou příjemcem dotace obce s počtem

obyvatel od 10 000 do 19 999. U 387 projektů činila finanční podpora z IOP méně než 100 tis. Kč. Na tyto projekty byly alokovány nejnižší finanční částky, a to ve výši 58 259 Kč na pořízení technologického a technického vybavení kontaktního místa Czech Point (77 projektů), a o něco více, 79 837 Kč, také na vybudování tohoto místa (310 projektů).

Celková částka, kterou díky úspěšným žádostem o finanční podporu územní samosprávy v Pardubickém kraji získaly, dosahuje výše 390,6 mil. Kč, tedy 36,1 % ze souhrnného příspěvku z IOP územním samosprávám. Z nich bylo ovšem 339,1 mil. Kč (tj. 86,8 %) vydáno na jeden projekt města Litomyšl. Průměrná částka celkově dosáhla výše 941,2 tisíc, bez odlehle hodnoty však výše dotace z IOP v průměru činí 124,3 tisíc.

Nejvyšší celkovou (349,4 mil. Kč) i průměrnou (16,6 mil. Kč) sumu prostředků obdržela na 21 projektů města s 10 000 až 19 999 tisíci občany, v nichž probíhá 11 projektů s podporou nad 500 tisíc Kč. Druhá pozice z hlediska celkové výše podpory patří obcím s 200 – 399 obyvateli (necelých 9,6 mil. Kč), ovšem průměrná částka je třetí nejnižší.

V průměru nejvyšší objem finančních prostředků získaných v rámci IOP, téměř 3,3 mil. Kč, směřuje do okresu Svitavy. ÚSC tohoto okresu obdržely také největší celkovou částku z fondů EU, která je výrazně ovlivněna dotací na projekt města Litomyšl.

Nejméně evropských zdrojů, 8,8 mil. Kč, bylo alokováno do okresu Pardubice, v němž jsou realizovány pouze čtyři projekty, které se netýkají vybudování a rozvoje kontaktního místa veřejné správy. Na Orlickoústecku realizují územní samosprávy těchto projektů jedenáct, na Chrudimsku pak pět.

Tabulka 24. Celkové a průměrné výše dotace z IOP podle příjemce a okresu realizace

	Počet projektů	Celková výše dotací z fondů EU (v Kč)	Průměrná výše dotace (v Kč)
Příjemce			
Obce s počtem obyvatel			
do 200	88	6 9825 00	79 347
200 – 399	122	9 567 490	78 422
400 - 599	54	4 448 819	82 386
600 - 999	58	4 482 501	77 285
1 000 – 1 999	40	2 740 342	68 509
2 000 – 4 999	16	2 906 677	181 667
5 000 – 9 999	11	3 921 254	356 478
10 000 – 19 999	21	349 436 122	16 639 815
nad 20 000	4	5 687 418	1 421 855
Pardubický kraj	1	425 000	425 000
Okres realizace			
Chrudim	102	15 789 667	154 801
Pardubice	87	8 831 223	101 508
Svitavy	107	352 839 725	3 297 568
Ústí nad Orlicí	119	13 137 508	110 399
Celkem	415	390 598 123	941 200

Zdroj: Seznam příjemců 5/2010 (<http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=b2c553fe-3be9-4699-b2e6-c22686deb6bb>), vlastní výpočty

Na projekty týkající se rozvoje kontaktních míst veřejné správy z oblasti intervence 2.1 bylo celkem územním samosprávám Pardubického kraje přiděleno 29,2 mil. Kč. Na zpracování územních plánů obcí a územně analytických podkladů správních územní bylo z integrovaného OP v rámci oblasti podpory 5.3 alokováno obcím a kraji bezmála 18,5 mil. Kč, což činí v průměru 711,5 tis. Kč na jeden projekt.

Tabulka 25. Celkové a průměrné výše dotace z IOP podle oblasti podpory

Oblast podpory	Počet projektů	Celková výše dotací z fondů EU (v Kč)	Průměrná výše dotace (v Kč)
2.1	387	29 235 413	75 544
5.1	1	339 123 650	339 123 650
5.2	1	3 740 000	3 740 000
5.3	26	18 499 060	711 502

Zdroj: Seznam příjemců 5/2010 (<http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=b2c553fe-3be9-4699-b2e6-c22686deb6bb>), vlastní výpočty

2.5 Operační program Přeshraniční spolupráce ČR - Polsko

Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Polsko patří pod cíl Evropská územní spolupráce a zaměřuje se na spolupráci různých organizací obou těchto států např. v oblasti podnikání, cestovního ruchu, životního prostředí nebo regionální dopravy, čímž by mělo být dojit k rozvoji příhraničních oblastí. Tento OP je určen pro pět českých krajů (kromě všech krajů z regionu soudržnosti NUTS II Severovýchod také pro Olomoucký a Moravskoslezský kraj) a čtyři polské regiony.

Finance na projekty uskutečňované v rámci tohoto OP poskytuje Evropský fond regionálního rozvoje a jejich plánovaná výše činí téměř 219,5 mil. eur (tj. 6 188,8 mil. Kč, pro Českou republiku je z nich určeno 47,3 %). Dalšími zdroji v hodnotě 38,7 mil. eur (tedy 1 092,1 mil. Kč) na tento program přispějí oba zainteresované státy.

K začátku května roku 2010 bylo v OP ČR – Polsko realizováno 1 117 projektů, z nichž u pětiny (227 projektů) je realizátorem územní samospráva. ÚSC Pardubického kraje využily tento OP na pouhých 13 projektů. Nízký počet není pravděpodobně způsoben nezájmem obcí o rozvoj vztahů s Polskem, ale spíše malým územím kraje, které s Polskou republikou sousedí. Pardubický kraj má s Polskem hranici dlouhou pouze 30 km.

Obce Pardubického kraje v tomto OP využívají pouze prioritní osu 3 – Podpora spolupráce místních společenství, konkrétně oblast intervence 3.3 – Fond mikroprojektů. Z tohoto fondu jsou podporovány projekty malého rozsahu, převážně neinvestiční, které se zaměřují na navázání a udržování kulturních, sociálních i ekonomických vztahů mezi obyvateli obou států a také institucemi poskytujícími veřejné statky a služby.

V této oblasti podpory probíhá dvanáct projektů realizovaných šesti obcemi Pardubického kraje. Pardubický kraj čerpá dotaci z prioritní osy Technická pomoc na zajištění podpory, propagace a poradenství týkající se tohoto OP, a to ve výši 51 067 Kč.

Obce v Pardubickém kraji z OP ČR – Polsko získaly na své projekty celkový příspěvek v hodnotě 213 238 Kč, průměrná částka dotace činí 17 770 Kč. S výjimkou dvou projektů města Holice (okres Pardubice) probíhají projekty na území okresu Ústí nad Orlicí, který jako jediný z okresů Pardubického kraje sdílí hranice s Polskem. Z celkové finanční podpory, která byla doposud rozdělena z OP ČR – Polsko a která činí 50,9 mil. Kč, čerpají územní samosprávy Pardubického kraje zanedbatelných 0,5 %.

2.6 Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Tematický OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost je primárně zaměřen na podporu škol a vzdělávacích institucí, ovšem dotaci z něj mohou získat také obce a kraje. Tento program je financován z Evropského sociálního fondu a na programovací období 2007 – 2013 je na něj plánováno vynaložit 1,8 mld. eur (téměř 51,6 mld. Kč). Z veřejných zdrojů ČR je na tento OP určeno dalších 0,3 mld. eur (přibližně 8,5 mld. Kč).

Celkem bylo do začátku května 2010 vyhověno 1 576 žádostem o dotaci z OP VK, z toho územní samosprávy čerpají podporu na 81 projektů.

Z územních celků Pardubického kraje úspěšně žádal o dotace pouze Pardubický kraj, finanční podporu získal na pět projektů³⁷. Tři z nich spadají pod prioritní osu Technická pomoc a zaměřují se na informování a poradenství potenciálním žadatelům o dotaci z tohoto OP či napomáhají při řízení, implementaci, monitoringu a hodnocení projektů. Další dva projekty náležejí pod prioritní osu 1 – Počáteční vzdělávání, jeden z nich se zaměřuje na podporu rozvoje spolupráce odborných škol a zaměstnavatelů, druhý spočívá ve vytvoření školského internetového portálu.

³⁷ Mezi tyto projekty nejsou zahrnuty ty, které probíhají ve školách na území Pardubického kraje a jejichž realizátory jsou přímo školy zřízené obcemi nebo Pardubickým krajem.

Pardubický kraj v tomto OP získal finance ve výši 36,1 mil. Kč. Tato částka tvoří 6,3 % ze souhrnného příspěvku z tohoto OP územním samosprávám a 0,3 % z prostředků doposud v rámci OP VK alokovaných.

2.7 Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost je zaměřený na snižování nezaměstnanosti prostřednictvím aktivní politiky na trhu práce, profesního vzdělávání, dále na začleňování sociálně vyloučených obyvatel zpět do společnosti, zvyšování kvality veřejné správy a mezinárodní spolupráci v uvedených oblastech.³⁸ Program je financován z ESF, přidělená částka na něj dosahuje výše 1,84 mld. Kč (více než 51,8 mld. Kč) a podporu na své aktivity mohou získat mimo jiných i obce a kraje.

Celkem bylo z OP LZZ prozatím rozděleno více než 18,8 mld. Kč na 1 176 projektů. ÚSC v České republice realizují 82 projektů, na něž byla z ESF schválena podpora dosahující necelých 4,3 mld. Kč, což činí 22,7 % z celkové alokované částky z OP LZZ.

Územní samosprávy v Pardubickém kraji z tohoto programu čerpají finanční příspěvek pouze na tři projekty, z nichž u dvou je realizátorem Pardubický kraj a na jeden získalo dotaci město Králíky. Dohromady je na tyto tři projekty alokována podpora ve výši 242,0 mil. Kč, z této částky však převážná část (93,3 %) byla přidělena Individuálnímu projektu Pardubického kraje na sociální služby. Tento projekt se zaměřuje na zajištění poskytování vybraných sociálních služeb (zejména služeb sociální prevence) a jejich dostupnosti osobám sociálně vyloučeným nebo ohroženým sociálním vyloučením na celém území Pardubického kraje. Cílem projektu je napomoci cílovým skupinám osob se plně zapojit do ekonomického, sociálního a kulturního života společnosti, zejména pak umožnit jejich návrat na trh práce, udržení se na trhu práce nebo přístup ke službám, které návrat na trh práce umožňují.³⁹

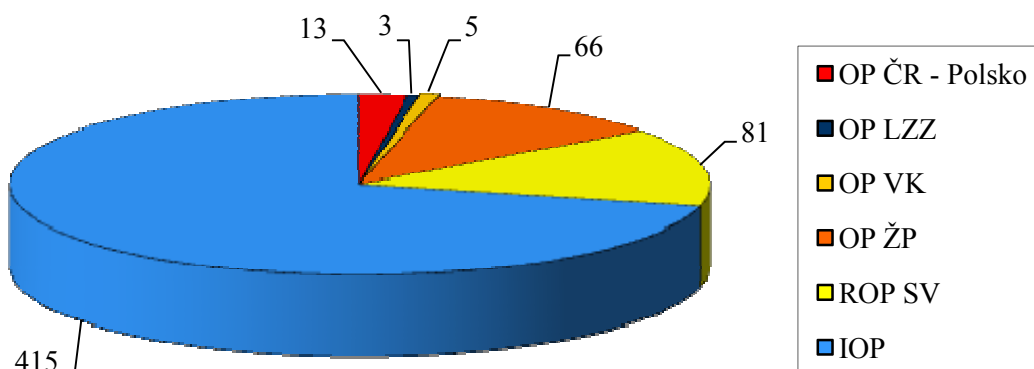
³⁸ *OP Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ)* [online]. Evropský sociální fond v ČR. Dostupné z <<http://www.esfcr.cz/07-13/oplzz>>.

³⁹ *Individuální projekt Pardubického kraje na sociální služby* [online]. Evropský sociální fond v ČR. Dostupné z <<http://www.esfcr.cz/projekty/individualni-projekt-pardubickeho-kraje-na-socialni-sluzby>>.

3 Vyhodnocení čerpání prostředků EU územními samosprávami v Pardubickém kraji

Územní samosprávy Pardubického kraje využívají možnost čerpat finanční prostředky z fondů EU a v tomto programovacím období zatím získaly podporu na 583 projektů ze šesti operačních programů. Jak je vidět z následujícího grafu, největší zájem mají územní celky o dotace z integrovaného OP, v němž realizovaly a realizují 415 projektů (tedy 71,2 % z celkového počtu). Druhým programem, který ÚSC z Pardubicka hojně využívají, je regionální OP NUTS II Severovýchod (81 projektů, tj. 13,9 % ze všech).

Graf 7. Počty projektů územních samospráv Pardubického kraje podle operačního programu

Zdroj: Seznam příjemců 5/2010 (<http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=b2c553fe-3be9-4699-b2e6-c22686deb6bb>), vlastní výpočty

Naopak nejméně projektů územních samospráv v kraji spadá pod OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost (5 projektů, tedy 0,9 %) a OP Lidské zdroje a zaměstnanost (3 projekty, což představuje 0,5 %).

V Pardubickém kraji čerpá finanční podporu z fondů EU na jeden či více projektů 394 územních samosprávných celků (z toho 393 obcí a jeden kraj). Z celkového počtu obcí, který v kraji činí 451, jich pomoc v rámci regionální politiky Evropské unie využívá 87,1 %. Celkově 327 územních samosprávných celků, tedy 84,7 %, doposud získalo finanční podporu z dostupných operačních programů na jeden projekt, přes 10,6 % (tj. absolutně 41) obcí čerpá dotaci na dva projekty.

Podle velikosti měly nejmenší účast na čerpání finančních zdrojů z EU obce s počtem obyvatel do dvou set a obce s 400 – 599 občany. Dotace v programovacím

období 2007 – 2013 byly poskytnuty téměř shodně 82,2 %, resp. 82,3 % obcí z těchto velikostních skupin. Z územních samospráv s obyvateli v počtu od jednoho tisíce do 1 999 a od dvou tisíc do 4 999 obdrželo podporu více než 90 % obcí (91,3 %, resp. 93,8 %). Všechna města s více než pěti tisíci občany využívají některý z operačních programů a čerpají tak finanční prostředky z evropských fondů.

Tabulka 26. Podíly obcí čerpajících dotace z fondů EU na celkovém počtu obcí podle okresu a počtu obyvatel

Obce	Počet obcí čerpajících dotaci	Počet obcí celkem	Podíl obcí čerpajících dotaci na celkovém počtu (v %)
Podle počtu obyvatel			
do 200	88	107	82,2
200 – 399	122	137	89,1
400 – 599	51	62	82,3
600 – 999	58	67	86,6
1 000 – 1 999	42	45	91,3
2 000 – 4 999	15	16	93,8
5 000 – 9 999	7	7	100,0
10 000 – 19 999	8	8	100,0
nad 20 000	2	2	100,0
Podle okresu			
Chrudim	98	108	90,7
Pardubice	85	112	75,9
Svitavy	99	116	85,3
Ústí nad Orlicí	111	115	96,5
Celkem	393	451	87,1

Zdroj: Seznam příjemců 5/2010 (<http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=b2c553fe-3be9-4699-b2e6-c22686deb6bb>), vlastní výpočty

Nejvyšší podíl obcí čerpajících dotaci na celkovém počtu obcí má okres Ústí nad Orlicí, v němž získalo finanční prostředky 96,5 % obcí. V okrese Pardubice tvořil podíl obcí s poskytnutým příspěvkem z některého z operačních programů 75,9 %, což bylo nejméně z okresů Pardubického kraje.

Celkově územní samosprávy Pardubického kraje do května roku 2010 získaly z fondů EU v tomto programovacím období na svých 583 projektech bezmála 3,8 mld. Kč ze šesti operačních programů. V průměru tak na jeden podpořený projekt připadá částka ve výši 6,5 mil. Kč.

Největší průměrná dotace činí téměř 80,7 mil. Kč a je určena na projekty z OP Lidské zdroje a zaměstnanost. V tomto programu jsou však realizovány jen tři projekty, z nichž na jeden je vynaloženo více než 90 % ze všech prostředků z tohoto programu určených samosprávným celkům Pardubického kraje.

Tabulka 27. Počty projektů a alokované částky pro ÚSC Pardubického kraje podle operačního programu

Operační program	Počet projektů	Alokovaná částka (v Kč)	Průměrná částka (v Kč)
IOP	415	390 598 123	941 200
OP ČR – Polsko	13	264 305	20 331
OP LZZ	3	242 007 384	80 669 128
OP VK	5	36 145 620	7 229 124
OP ŽP	66	525 290 436	7 958 946
ROP SV	81	2 600 477 996	32 104 667
Celkem	583	3 794 783 864	6 509 063

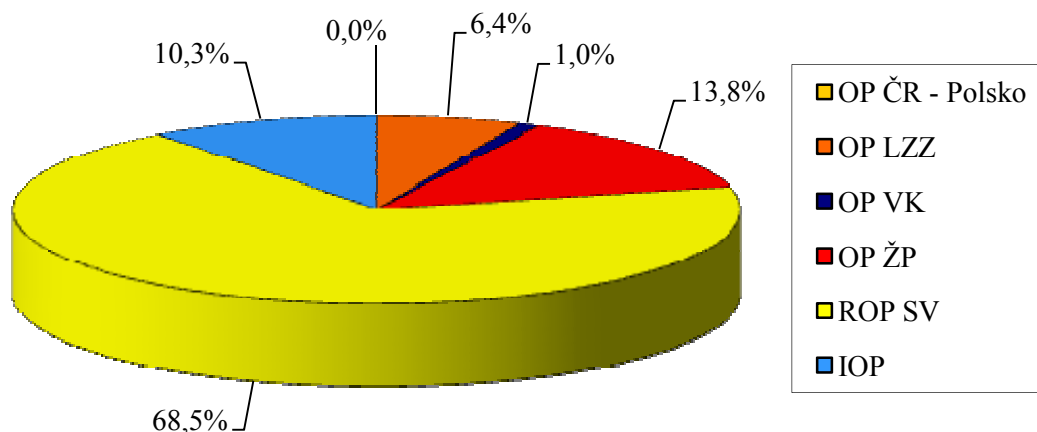
Zdroj: Seznam příjemců 5/2010 (<http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=b2c553fe-3be9-4699-b2e6-c22686deb6bb>), vlastní výpočty

Více než 2,6 mld. Kč získaly obce a Pardubický kraj z regionálního operačního programu NUTS II Severovýchod, průměrná finanční podpora z něj je druhá nejvyšší (32,1 mil. Kč). ROP SV je zaměřen převážně na investiční projekty, které bývají více finančně náročné, a proto je podpora z EU v průměru vyšší než u ostatních operačních programů. Stejně tak jsou projekty většinou investičního charakteru realizovány z OP ŽP, na ně však územní samosprávy nežádají tolik peněz, v průměru činí výše dotace téměř 8,0 mld. Kč. Oproti tomu ostatní OP jsou zaměřeny na poskytování prostředků pro realizaci měkkých, neinvestičních projektů a jejich náklady nejsou tak vysoké jako u tvrdých projektů.

Z ROP SV byla územním samosprávným celkům alokována největší část finančních zdrojů z EU, a to 68,5 % ze všech rozdělených prostředků pro územní samosprávy v Pardubickém kraji.

Nejmenší celková suma finančních prostředků byla poskytnuta územním celkům z OP Česko – Polsko (necelých 264 mil. Kč, tedy 0,007 %), u tohoto OP vychází průměrně nejnižší finanční podpora (20,3 tis. Kč).

Graf 8. Částky alokované územním samosprávám Pardubického kraje podle operačního programu

Zdroj: Seznam příjemců 5/2010 (<http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=b2c553fe-3be9-4699-b2e6-c22686deb6bb>), vlastní výpočty

Podle území, ve kterém jsou projekty realizovány a do něž jejich výsledky dopadají⁴⁰, byl nejvyšší objem finančních prostředků z fondů Evropské unie alokován do okresu Ústí nad Orlicí. Obcím a kraji byla na 181 projektů přidělena podpora, která přesahuje 1,2 mld. Kč, což je necelá třetina ze všech zdrojů. Ve výši získaných prostředků se pozitivně odrazila aktivita obcí z tohoto okresu, úspěšně jich o dotaci z fondů EU žádalo 111 z celkového počtu 115, tedy 96,5 % všech obcí. Dalším faktorem byla i celková částka obdržaná Pardubickým krajem na projekty dopadající do tohoto okresu (dohromady 498,0 mil. Kč na 10 projektů).

Naopak nejmenší suma peněžních zdrojů putovala prozatím do okresu Pardubice, v němž probíhalo nebo ještě probíhá 123 projektů s příspěvkem z EU v hodnotě necelých 517,0 mil. Kč. Zde obce nejsou tak aktivní, finanční příspěvek z EU obdržely

⁴⁰ Dopady projektů realizovaných ÚSC se projevují v místě jejich realizace, tj. na území konkrétní obce, případně správního obvodu, a v případě kraje buď na celém území kraje nebo v konkrétní obci a okrese. Z tohoto hlediska tedy není primárním faktorem lokalita příjemce podpory, ale místo realizace projektu, v němž se výsledky projektu projeví, tedy okres či celý Pardubický kraj.

tři čtvrtiny z nich, také projekty kraje dopadající na území tohoto okresu nejsou tak finančně náročné (na sedm projektů kraj obdržel 213,1 mil. Kč⁴¹).

Nejvyšší průměrná částka na jeden projekt, 7,4 mil. Kč, vychází u projektů realizovaných v okrese Svitavy, nejnižší pak na Pardubicku, kde průměrná podpora z evropských fondů dosahuje o více než tři miliony korun méně (necelých 4,2 mil. Kč).

Osm projektů, na něž byla Pardubickým krajem jakožto příjemcem získaná podpora z fondů EU ve výši 276,3 mil. Kč, probíhá na celém území kraje, nemají tedy dopad na konkrétní okres. Jedná se o projekty týkající se např. veřejné správy (projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby - Smart administration usilující o zefektivnění činnosti VS), školství (např. již zmíněný školský portál) a či sociálních služeb (Individuální projekt Pardubického kraje na sociální služby).

Tabulka 28. Počty projektů a alokované částky pro ÚSC Pardubického kraje podle území dopadu

Území dopadu	Počet projektů	Alokovaná částka (v Kč)	Průměrná částka (v Kč)
Okres			
Chrudim	131	747 671 207	5 707 414
Pardubice	123	516 981 677	4 203 103
Svitavy	140	1 038 444 544	7 417 461
Ústí nad Orlicí	181	1 215 338 867	6 714 579
Pardubický kraj	8	276 347 569	34 543 446
Celkem	538	3 794 783 864	65 090 63

Zdroj: Seznam příjemců 5/2010 (<http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=b2c553fe-3be9-4699-b2e6-c22686deb6bb>), vlastní výpočty

Do okresu Svitavy byla alokována vůbec nejvyšší částka podpory z fondů EU ze všech dotací pro územní samosprávy Pardubického kraje. Na již uvedenou revitalizaci zámeckého návrší byla v rámci IOP poskytnuta podpora ve výši 339, 1 mil. Kč. Nejnižší dotace v tomto okrese byla také z IOP a činila necelých 58,3 tis. Kč. Finanční podporu v této výši získalo na pořízení vybavení kontaktního místa Czech Point 21 obcí.

⁴¹ Pro srovnání, v okrese Chrudim souhrnná výše dotací získaná Pardubickým krajem přesahovala 357,4 mil. Kč, v okrese Svitavy činila 281,4 mil. Kč.

I v okrese Chrudim byla nejnižším příspěvkem částka 58,3 tis. Kč na stejný typový projekt. Zde jej zavedlo 13 obcí. Naopak nejvyšší dotace byla schválena na modernizaci silnice druhé třídy na území okresu Chrudim, a to ve výši 203,5 mil. Kč. Tento projekt realizuje Pardubický kraj a je financován z ROP SV. Z obcí z území Chrudimska získalo nejvyšší podporu město Hlinsko na vybudování multifunkčního centra, příspěvek z ERDF v rámci ROP SV činí 58,2 mil. Kč.

V Pardubickém okrese patřilo poslední místo podle výše alokované částky městu Holice, které projektem s názvem „Vzájemně se poznáváme“ v rámci OP ČR – Polsko usiluje o rozšiřování přeshraničních kontaktů mezi místními spolky sportovců a hasičů. EU na tento projekt přispěla částkou 10 176 Kč. I předposlední pozice patří Holicím, které v tomto programovacím období získaly podporu celkem na čtyři projekty. Nejvíce finančních prostředků, přes 166,4 mil. Kč, získal Pardubický kraj z ROP SV na výstavbu silničního obchvatu města Chvaletic, jehož důsledky se projeví v okrese Pardubice. Porovnáním obcí byla nejvyšší částka z EU poskytnuta městu Lázně Bohdaneč. Na revitalizaci a regeneraci části města mu byl v rámci ROP SV schválen příspěvek přesahující 48,9 mil. Kč.

Vůbec nejnižší alokovaná finanční podpora získaná územním samosprávným celkem Pardubického kraje činila 2 125 Kč, byla poskytnuta v rámci OP ČR – Polsko a obdržela ji obec Dolní Morava na propagaci vyhlídkové věže postavené na polské straně vrcholu Klepý. Tato částka byla zároveň nejnižší v okrese Ústí nad Orlicí. I v tomto okrese (stejně jako v okresech Chrudim a Pardubice) byla nejvyšší dotace z evropských fondů, která dosahovala výše téměř 180,3 mil. Kč, přidělena Pardubickému kraji, i v tomto případě byla poskytnuta z ROP SV a finanční prostředky slouží taktéž k modernizaci silnice (tentokrát mezi Vysokým Mýtem a Chocní).

Z hlediska velikosti obcí nejvíce projektů, celkem 125, realizují obce, které mají od 200 do 399 obyvatel, ovšem výše prostředků, jíž v souhrnu z fondů EU získaly, je druhá nejnižší (necelých 10,3 mil. Kč). Na jeden projekt těchto obcí v průměru vychází 82,2 tis. Kč, což je nejmenší průměrná alokovaná částka. Tato hodnota je ovlivněna převládajícími typovými projekty na zřízení Czech Pointu, kterých probíhalo 122.

Druhou nejpočetnější skupinou podle počtu realizovaných projektů jsou obce s ne více než 200 obyvateli. Těm byla schválena finanční podpora přes 9,8 mil. Kč na 89

projektů. Průměrná dotace na jeden projekt činí 110,6 tis. Kč a i v tomto případě je způsobena převahou nízkonákladových projektů týkajících se Czech Pointů.

V průměru nejvyšší finanční příspěvek z operačních programů (téměř 20,2 mil. Kč) a celkově i nejvyšší sumu dotací (887,1 mil. Kč) ve srovnání velikostních kategorií obcí obdržela města s počtem obyvatel od 10 tisíc do 19 999, a to na 44 realizovaných projektů. Pardubický kraj, který je příjemcem podpory na 39 projektů, získal dohromady více než 1,6 mld. Kč. Průměrně na jeden jím realizovaný projekt vychází podpora ve výši 41,7 mil. Kč.

Tabulka 29. Počty projektů a alokované částky pro ÚSC Pardubického kraje podle příjemce

Příjemce	Počet projektů	Alokovaná částka (v Kč)	Průměrná částka (v Kč)
Obce			
podle počtu obyvatel			
do 200	89	9 847 673	110 648
200 – 399	125	10 270 977	82 168
400 – 599	57	23 056 438	404 499
600 – 999	77	147 850 197	1 920 132
1 000 – 1 999	53	157 174 961	2 965 565
2 000 – 4 999	40	389 634 310	9 740 858
5 000 – 9 999	32	298 732 415	9 335 388
10 000 – 19 999	44	887 086 864	20 161 065
nad 20 000	27	244 942 494	9 071 944
Pardubický kraj	39	1 626 187 534	41 697 116
Celkem	583	3 794 783 864	6 509 063

Zdroj: Seznam příjemců 5/2010 (<http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=b2c553fe-3be9-4699-b2e6-c22686deb6bb>), vlastní výpočty

Obce do 200 obyvatel čerpají finanční prostředky z fondů EU hlavně z IOP, pouze jeden projekt spadá pod operační program Životní prostředí. Podobná je situace u obcí s 200 – 399 občany, u nichž jeden projekt patří do OP ČR – Polsko, dva projekty náleží do OP ŽP a ostatní jsou realizovány v rámci IOP. Také u obcí ve velikostní skupině 400 – 599 obyvatel převažuje čerpání z IOP, dva projekty jsou financovány v rámci OP ŽP a jeden prostřednictvím ROP SV.

Tabulka 30. Počty projektů podle operačního programu, příjemce a okres realizace

	Operační program						Celkem
	IOP	OP ČR - PL	OP LZZ	OP VK	OP ŽP	ROP SV	
Příjemce							
Obce s počtem obyvatel							
do 200	88	-	-	-	1	-	89
200 – 399	122	1	-	-	2	-	125
400 – 599	54	-	-	-	2	1	57
600 – 999	58	-	-	-	5	14	77
1 000 – 1 999	40	-	-	-	4	9	53
2 000 – 4 999	16	3	1	-	11	9	40
5 000 – 9 999	11	4	-	-	4	13	32
10 000 – 19 999	21	4	-	-	7	12	44
nad 20 000	4	-	-	-	17	6	27
Pardubický kraj	1	1	2	5	13	17	39
Okres realizace							
Chrudim	102	-	-	-	10	18	130
Pardubice	87	2	-	-	27	7	123
Svitavy	107	-	-	-	6	27	140
Ústí nad Orlicí	119	10	1	-	23	28	181
Celkem	415	13	3	5	66	81	583

Zdroj: Seznam příjemců 5/2010 (<http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=b2c553fe-3be9-4699-b2e6-c22686deb6bb>), vlastní výpočty

U obcí nad šest set obyvatel je již čerpání evropských finančních podpor více rozloženo mezi různé operační programy. Obce s více než 600 a méně než 2 000 občany ještě výrazně upřednostňují IOP před OP ŽP a ROP SV, u obcí nad 2 000 obyvatel se objevují i další programy.

U obcí patřících do velikostní skupiny 2 000 – 4 999 obyvatel již nepřevládá IOP tak zřetelně, zastoupen je v případě 16 realizovaných projektů. Z celkového počtu projektů u této kategorie obcí jich 11 patří do OP ŽP, 9 do ROP SV, navíc tyto obce realizují i tři projekty v rámci OP ČR – Polsko a jeden z programu Vzdělávání pro

konkurenceschopnost. Města s více než pěti tisíci obyvateli realizovala čtyři projekty z OP ČR – Polsko, stejně tak jako města s více než 10 tisíci občany.

Na území okresů Chrudim a Svitavy realizují obce a Pardubický kraj projekty spadající pod tři operační programy – IOP, OP ŽP a ROP SV. Na Pardubicku navíc probíhají dva projekty v rámci programu OP ČR – Polsko. Z téhož operačního programu 10 projektů realizováno na Orlickoústecku, kde probíhá i jeden projekt financovaný z OP LZZ.

Nejvíce projektů, jež jsou zaměřeny na oblast životního prostředí, probíhá v okrese Pardubice (27 projektů) a Ústí nad Orlicí (23 projektů). Pouhých šest projektů týkající se této oblasti probíhá na Svitavsku.

V rámci regionálního OP NUTS II Severovýchod je 28 projektů realizováno v okrese Ústí nad Orlicí a o jeden méně na Svitavsku, nejméně (7 projektů) pak v okrese Pardubice.

Územní samosprávné celky díky finanční podpoře z fondů EU mohou realizovat projekty, jejichž financování by si z vlastních zdrojů nemohly dovolit. Podíl celkové částky získané obcemi formou dotací z fondů EU, které celkově dosahují výše necelých 2,2 mld. Kč, a skutečných příjmů obcí Pardubického kraje za rok 2008, které podle údajů ČSÚ byly v souhrnu bezmála 10,3 mld. Kč, činil 21,1 %. Obce Pardubického kraje tak doposud díky podpoře v rámci regionální politiky EU získaly přibližně pětinu svých souhrnných ročních příjmů.

Nejvyšší podíl (41,7 %) mezi celkovou výší finančních příspěvků z fondů EU a kumulovanými skutečnými ročními příjmy mají obce s 2 000 – 4 999 obyvateli. Více než třetinu svých ročních příjmů získala díky evropským dotacím města s počtem občanů v rozmezí od deseti tisíc do 19 999, čtvrtinu pak města s více než pěti a méně než deseti tisíci obyvateli. Nejmenší podíly jsou u malých obcí do šesti set obyvatel, které převážně čerpají dotaci na jeden finančně nenáročný projekt.

Tabulka 31. Výše dotací a ročních příjmů ÚSC a jejich podíl

	Celková výše příjmů v roce 2008 (v Kč)	Celková výše dotací z fondů EU (v Kč)	Podíl (v %)
Příjemce			
Obce s počtem obyvatel			
do 200	224 368 040	9 847 673	4,4
200 – 399	564 702 290	10 270 977	1,8
400 – 599	477 690 810	23 056 438	4,8
600 – 999	783 313 100	147 850 197	18,9
1 000 – 1 999	938 493 250	157 174 961	16,7
2 000 – 4 999	933 433 130	389 634 310	41,7
5 000 – 9 999	1 181 187 260	298 732 415	25,3
10 000 – 19 999	2 596 425 020	887 086 864	34,2
nad 20 000	2 592 885 632	244 942 494	9,4
Pardubický kraj	7 445 922 100	1 626 187 534	21,8
Celkem obce	10 292 498 532	2 168 596 330	21,1
Celkem ÚSC	17 738 420 632	3 794 783 864	21,4

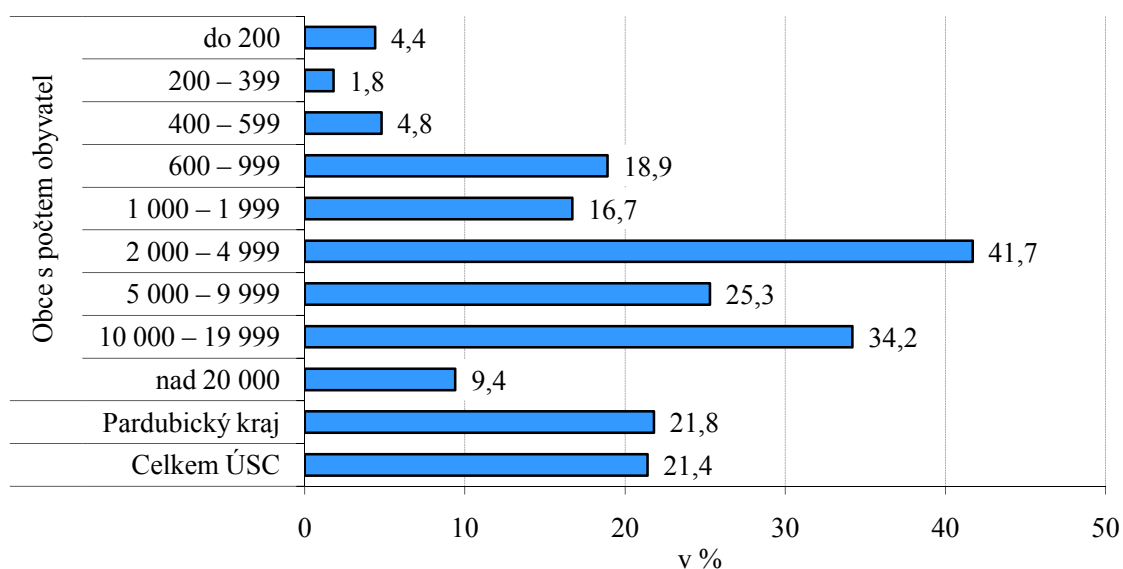
Zdroj: Seznam příjemců 5/2010 (<http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=b2c553fe-3be9-4699-b2e6-c22686deb6bb>), vlastní výpočty

Reálné příjmy Pardubického kraje v roce 2008 dosáhly výše 7,4 mld. Kč⁴², dotace tímto územním celkem získané do května 2010 v tomto programovacím období z operačních programů přesahují 1,6 mld. Finanční podpora z fondů EU tak tvoří 21,8 % ročních příjmů kraje.

V souhrnu měly územní samosprávy za rok 2008 příjmy ve výši 17,7 mld. Kč. Podíl celkové výše dotace pro ÚSC Pardubického kraje na souhrnných příjmech činí 21,4 %.

⁴² Podle *Výroční zpráva Pardubického kraje za rok 2008*, str. 5.

Graf 9. Podíl dotace z fondů EU na ročních příjmech ÚSC

Zdroj: Seznam příjemců 5/2010 (<http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=b2c553fe-3be9-4699-b2e6-c22686deb6bb>), vlastní výpočty

Územní samosprávné celky Pardubického kraje prozatím využívají pouze šest operačních programů na toto programovací období, z nichž jim byla přidělena finanční podpora ve výši bezmála 3,8 mld. Kč. Celkem bylo obcím a krajům České republiky v rámci těchto OP alokováno přes 18,6 mld. Kč, na této sumě se ÚSC Pardubického kraje podílejí z 20,4 %.

Tabulka 32. Alokované částky z fondů EU pro ÚSC podle operačního programu

Operační program	Částka pro ÚSC v ČR	Částka pro ÚSC v Pardubickém kraji	Podíl (v %)
IOP	1 080 888 675	390 598 123	36,1
OP ČR – Polsko	50 908 676	264 305	0,5
OP LZZ	4 285 160 954	242 007 384	5,6
OP VK	575 206 157	36 145 620	6,3
OP ŽP	6 265 353 230	525 290 436	8,4
ROP SV	6 345 899 144	2 600 477 996	41,0
Celkem	18 603 416 836	3 794 783 864	20,4

Zdroj: Seznam příjemců 5/2010 (<http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=b2c553fe-3be9-4699-b2e6-c22686deb6bb>), vlastní výpočty

Více než 2,6 mld. Kč získaly obce a Pardubický kraj z Regionálního operačního programu NUTS II Severovýchod. Z celkové částky rozdělené do začátku května roku 2010 v rámci tohoto OP územním samosprávám tak do Pardubického kraje směřovalo

bezmála 41,0 %. Tento OP je určen pro tři kraje (kromě Pardubického ještě pro Liberecký a Královéhradecký kraj), rovnoměrná alokace by tedy měla na jeden kraj činit třetinu souhrnné částky. Tu Pardubický kraj o 6 procentních bodů převyšuje, lze tedy říci, že čerpání z fondů EU územními celky z tohoto regionu je nadprůměrné.

Z integrovaného operačního programu územní samosprávy kraje čerpají finanční podporu ve výši necelých 390,6 mil. Kč, což činí více než třetinu souhrnné podpory z IOP doposud alokované územním samosprávám v ČR. IOP poskytuje podporu sedmi regionům soudržnosti, jeho využívání obcemi a Pardubickým krajem je tedy také možné hodnotit velice pozitivně.

Ve využívání dotací z ostatních čtyř OP nejsou ÚSC Pardubického kraje příliš aktivní. Nedostatečné je zejména čerpání z OP Životní prostředí, z nějž Pardubické bylo obcím a kraji rozděleno pouze 8,4 % z celkové podpory pro územní celky ČR. Pouhým půl procentem se podílejí územní samosprávy Pardubického kraje na celkovém čerpání z OP ČR – Polsko, který je určen pro pět českých krajů, což je dáno zejména nevelkým územím sousedícím s Polskem.

Ačkoliv obce a Pardubický kraj v čerpání evropských peněz ve čtyřech ze šesti operačních programů zaostávají, programovací období není ani zdaleka u konce a tak je možné, že v následujících letech budou územní samosprávy aktivnější a na rozvoj regionu získají z fondů EU další finanční prostředky.

Závěr

Cílem diplomové práce bylo zhodnocení využívání možnosti čerpání finančních prostředků z fondů Evropské unie územními samosprávami Pardubického kraje. Získávání finanční podpory bylo analyzováno z hlediska velikosti příjemce, okresu realizace projektu, operačních programů a jejich oblastí intervence a také podle výše poskytnuté dotace.

Územní samosprávné celky Pardubického kraje v programovacím období 2007 – 2013 čerpají finanční podporu v rámci regionální politiky Evropské unie dohromady na 583 projektů, a to prostřednictvím šesti operačních programů z celkových 26, které jsou v České republice k dispozici. Ve velké míře je využíván především Integrovaný operační program a jeho oblast podpory 2.1 – Zavádění ICT v územní veřejné správě, a to na projekty týkající se zřízení a vybavení kontaktního místa veřejné správy Czech Point (těchto projektů bylo celkem 415). Druhým nejatraktivnějším programem pro územní samosprávy v kraji je Regionální operační program NUTS II Severovýchod, ze kterého byly poskytnuty finanční zdroje na 81 projektů.

Obcí, které možnosti získat prostředky z fondů EU využily, je v Pardubickém kraji 393. Příjemci podpory jsou obce všech velikostních kategorií, včetně těch nejmenších – příspěvek na vybudování Czech Pointu získala i obec Janůvky v okrese Svitavy s pouhými 32 obyvateli. Nejvíce podpořených projektů, celkem 125, mají obce s počtem občanů od 200 do 399. Těchto obcí je v kraji 137 a z nich 119 získalo podporu na jeden a tři na dva projekty.

V meziokresním srovnání patří první pozice podle počtu realizovaných projektů okresu Ústí nad Orlicí. V něm probíhá 181 projektů územních samospráv, oproti druhému okresu v pořadí, Svitavám, je to o 41 projektů více. Region Orlickoústecka také díky aktivitě svých územních celků (pouze čtyři obce z celkových 115 nejsou příjemci žádné dotace) a Pardubického kraje získal v souhrnu nejvyšší objem financí – na projekty realizované v tomto regionu Evropská unie přispěla částkou přesahující 1,2 mld. Kč, která tvoří bezmála třetinu všech finančních prostředků obdržených územními samosprávami Pardubického kraje v tomto programovacím období (ty činí necelých 3,8 mld. Kč).

Maximální finanční dotace určená územnímu samosprávnému celku Pardubického kraje byla přidělena projektu revitalizace zámeckého návrší v Litomyšli (339,1 mil. Kč)

z Regionálního operačního programu NUTS II Severovýchod. Vůbec nejnižší podporu obdržela obec Dolní Morava, a to ve výši 2 125 Kč. Poskytnuta byla z Operačního programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Polsko. Z OP ČR – Polsko byla územním samosprávám Pardubického kraje schválena nejmenší souhrnná podpora (264,3 tis. Kč na 13 projektů). Dohromady nejvyšší příspěvek byl získán z ROP SV (2,6 mld. Kč na 81 projektů).

Čím větší obec podle počtu obyvatel, tím výraznější je rozmanitost realizovaných projektů. Zatímco u malých obcí převládá Integrovaný operační program (zejména jeho typový projekt zavedení Czech Pointů), u obcí s více než 2 000 obyvateli již jeho zastoupení není tak výrazné a prosazují se i ostatní, zejména Regionální OP Severovýchod. Jediným příjemcem, který využívá všech šest operačních programů, je Pardubický kraj, který uskutečňuje 39 projektů.

Prostřednictvím srovnání souhrnné výše obdrženého finančního příspěvku s kumulovanými skutečnými ročními příjmy obcí a Pardubického kraje bylo zjištěno, že z fondů Evropské unie byla alokována částka rovnající se přibližně pětině ročních příjmů územních samosprávných celků. Pokud by v tempu čerpání dotací z operačních programů samosprávy nepolevily, mohly by během sedmiletého programovacího období získat částku odpovídající jejich celkovým ročním příjmům.

Použitá literatura a internetové zdroje

1. Chvojková, Květoň a spol. *Finanční prostředky fondů EU v programovacím období 2007 – 2013*. Praha: IREAS, Institut pro strukturální politiku, o. p. s., 2007. ISBN: 978-80-86684-43-7.
2. König, Petr. *Rozpočet a politiky Evropské unie: příležitost pro změnu*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009. ISBN: 978-80-7400-011-9.
3. Provazníková, R. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2. vyd. Praha: Grada, 2009. ISBN: 978-80-247-2789-9.
4. Český statistický úřad. *Oblasti (NUTS 2) a kraje (NUTS 3) České republiky*. [online]. [cit. 2010-05-18]. Dostupné z <http://czso.cz/csu/redakce.nsf/i/oblasti_%28nuts_2%29_a_kraje_%28nuts_3%29_ceske_republiky>.
5. Český statistický úřad Pardubice. *Územní rozpočty obcí - výběr z databáze Městské a obecní statistiky*.
6. Český statistický úřad Pardubice. *Územní zařazení, počet obyvatel a výměra v obcích Pardubického kraje k 1. 1. 2010*. [online]. [cit. 2010-05-18]. Dostupné z <[http://www.pardubice.czso.cz/xe/redakce.nsf/i/trideni_dle_abecedy_2010/\\$File/bce01012010_1.xls](http://www.pardubice.czso.cz/xe/redakce.nsf/i/trideni_dle_abecedy_2010/$File/bce01012010_1.xls)>.
7. Euractiv.cz. *Evropský fond regionálního rozvoje* [online]. [cit. 2010-04-06]. Dostupné z <[www: http://www.euractiv.cz/index.php?id=evropsky-fond-regionalniho-rozvo](http://www.euractiv.cz/index.php?id=evropsky-fond-regionalniho-rozvo)>.
8. Eurostat. *Eurostat Regional Yearbook, 2005*. [online]. [cit. 2010-02-10]. Dostupné z <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-AF-05-001/EN/KS-AF-05-001-EN.PDF>.
9. Eurostat. *Regional gross domestic product (PPS per inhabitant in % of the EU-27 average), by NUTS 2 regions*. [online]. [cit. 2010-02-11]. Dostupné z <<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&plugin=0&language=en&pcode=tgs00006>>.
10. Eurostat. News Release STAT/05/13. *Regional GDP per inhabitant in the EU25*. [online]. [cit. 2010-02-11]. Dostupné z <<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=STAT/05/13&format=PDF&aged=1&language=EN&guiLanguage=en>>.
11. Eurostat. News Release STAT/06/63. *Regional GDP per inhabitant in the EU25*. [online]. [cit. 2010-02-11]. Dostupné z <<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=STAT/06/63&format=PDF&aged=1&language=EN&guiLanguage=en>>.
12. Evropská komise. *Politika soudržnosti 2007–2013 – Poznámky a úřední texty*. Evropská společenství, 2007. [online]. [cit. 2010-04-25]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2007/publications/guide2007_cs.pdf>.
13. Fondy Evropské unie. *Evropská územní spolupráce*. [online]. [cit. 2010-04-15]. Dostupné z <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Evropska-uzemni-spoluprace>>.

14. Fondy Evropské unie. *Regionální operační programy*. [online]. [cit. 2010-04-18]. Dostupné z <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Regionalni-operacni-programy>>.
15. Fondy Evropské unie. *Regionální politika EU* [online]. [cit. 2010-02-05]. Dostupné z <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU>>.
16. Fondy Evropské unie. *Tematické operační programy*. [online]. [cit. 2010-04-16]. Dostupné z <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy>>.
17. Fondy Evropské unie. *Seznam příjemců 5/2010*. [online]. [cit. 2010-05-10]. Dostupné z <<http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=b2c553fe-3be9-4699-b2e6-c22686deb6bb>>.
18. Město Chrudim. *Závěrečný účet města za rok 2008*. [online]. [cit. 2010-05-28]. Dostupné z <<http://www.chrudim-city.cz/index.asp?p=20&s=217&id=847&u3=2004>>.
19. Město Pardubice. *Závěrečný účet města Pardubice za rok 2008*. [online]. [cit. 2010-05-28]. Dostupné z <<http://www.mesto-pardubice.cz/urad/radnice/zastupitelstvo/zapisky/2009/zmp-26/priloha-5-k-bodu-4.pdf>>.
20. Ministerstvo pro místní rozvoj. *Integrovaný operační program pro období 2007-2013*. 2007. [online]. [cit. 2010-05-13]. Dostupné z <<http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=8dcf1eff-5015-4317-b7a8-6fe05a47bfce>>.
21. Ministerstvo pro místní rozvoj. *Průvodce fondy Evropské unie*. Ministerstvo pro místní rozvoj, 2005. [online]. [cit. 2010-02-07]. Dostupné z <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2004-2006/Ramec-podpory-Spolecenstvi-2004-2006/Dokumenty/Publikace/Pruvodce-fondy-EU>>.
22. Ministerstvo Životního prostředí, Státní fond životního prostředí ČR. *Implementační dokument OP Životní prostředí*. [online]. [cit. 2010-05-13]. Dostupné z <<http://www.opzp.cz/ke-stazeni/392/3040/detail/implementacni-dokument/>>.
23. *Nářízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1059/2003 ze dne 26. května 2003 o zavedení společné klasifikace územních statistických jednotek (NUTS)*. [online]. [cit. 2010-05-16]. Dostupné z <<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:14:01:32003R1059:CS:PDF>>.
24. *Nářízení Rady (ES) č. 1083/2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999*. [online]. [cit. 2010-05-17]. Dostupné z <<http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=68e8550493b7-4cc0-85f3-260e5994be05>>.
25. Regional Policy – Info regio. *Evropský sociální fond*. [online]. [cit. 2010-04-17]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/fse/index_cs.htm>.
26. *Regionální operační program NUTS II Severovýchod pro období 2007-2013*. 2007. [online]. [cit. 2010-04-25]. Dostupné z <<http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=046df803-5a1c-4c15-b6cb-548efb599e32>>.
27. *Smlouva o založení Evropského hospodářského společenství - tzv. Římská smlouva*. [online]. [cit. 2010-05-15]. Dostupné z <http://www.euroskop.cz/gallery/2/754-smlouva_o_es.pdf>.

28. *Smlouva o založení Evropského společenství – konsolidovaná verze - ve znění smlouvy z Nice*. [online]. [cit. 2010-05-15]. Dostupné z <http://www.euroskop.cz/gallery/2/756-smlouva_o_es_nice.pdf>.
29. Summaries of EU Legislation. *European Regional Development Fund (ERDF) (2007-2013)*. [online]. [cit. 2010-04-18]. Dostupné z <http://europa.eu/legislation_summaries/agriculture/general_framework/g24234_en.htm>.
30. Summaries of EU Legislation. *The European Social Fund from 2007*. [online]. [cit. 2010-04-18]. Dostupné z <http://europa.eu/legislation_summaries/agriculture/general_framework/g24232_en.htm>.

Seznam tabulek

Tabulka 1. Hranice počtu obyvatel úrovní NUTS a počty jednotek podle jednotlivých úrovní v EU.....	12
Tabulka 2. Regiony NUTS v České republice.....	13
Tabulka 3. HDP na obyvatele v PPS v NUTS II ČR v procentech průměru EU	15
Tabulka 4. Počty projektů realizovaných obcemi podle operačních programů a statutu obce.....	26
Tabulka 5. Počty projektů realizovaných kraji podle operačních programů	27
Tabulka 6. Obce Pardubického kraje podle počtu obyvatel a okresu.....	29
Tabulka 7. Prioritní osy OP ŽP.....	30
Tabulka 8. Počet projektů z OP ŽP podle příjemce a okresu realizace	34
Tabulka 9. Počet projektů z OP ŽP podle oblasti podpory, příjemce a okresu realizace.....	35
Tabulka 10. Počet projektů z OP ŽP podle výše dotace, příjemce a okresu realizace ...	36
Tabulka 11. Výše dotací z OP ŽP podle příjemce a okresu realizace	37
Tabulka 12. Celkové a průměrné výše dotace z OP ŽP podle oblasti podpory.....	39
Tabulka 13. Prioritní osy ROP SV.....	40
Tabulka 14. Počty projektů z ROP SV podle příjemce a okresu realizace.....	44
Tabulka 15. Počty projektů z ROP SV podle oblasti podpory, příjemce a okresu.....	45
Tabulka 16. Počet projektů z ROP SV podle výše dotace, příjemce a okresu realizace	46
Tabulka 17. Celkové a průměrné výše dotace z ROP SV podle příjemce a okresu realizace	47
Tabulka 18. Celkové a průměrné výše dotace z ROP SV podle oblasti podpory.....	49
Tabulka 19. Prioritní osy IOP	50
Tabulka 20. Podíly obcí s dotací z IOP na celkovém počtu obcí podle počtu obyvatel.	52
Tabulka 21. Počet projektů z IOP podle příjemce a okresu realizace	54
Tabulka 22. Počet projektů z IOP podle oblasti podpory, příjemce a okresu realizace .	55
Tabulka 23. Počet projektů z IOP podle výše dotace, příjemce a okresu realizace.....	56
Tabulka 24. Celkové a průměrné výše dotace z IOP podle příjemce a okresu realizace	58
Tabulka 25. Celkové a průměrné výše dotace z IOP podle oblasti podpory	59
Tabulka 26. Podíly obcí čerpajících dotace z fondů EU na celkovém počtu obcí podle okresu a počtu obyvatel	63
Tabulka 27. Počty projektů a alokované částky pro ÚSC Pardubického kraje podle operačního programu	64
Tabulka 28. Počty projektů a alokované částky pro ÚSC Pardubického kraje podle území dopadu.....	66

Tabulka 29. Počty projektů a alokované částky pro ÚSC Pardubického kraje podle příjemce	68
Tabulka 30. Počty projektů podle operačního programu, příjemce a okresu realizace ..	69
Tabulka 31. Výše dotací a ročních příjmů ÚSC a jejich podíl	71
Tabulka 32. Alokované částky z fondů EU pro ÚSC podle operačního programu	72

Seznam grafů

Graf 1. Prostředky regionální politiky EU podle jednotlivých cílů (pro všechny státy EU).....	20
Graf 2. Prostředky regionální politiky EU podle jednotlivých cílů v ČR.....	21
Graf 3. Finanční prostředky na tematické operační programy	22
Graf 4. Finanční prostředky na regionální operační programy.....	23
Graf 5. Alokované částky z fondů EU obcím podle operačních programů.....	27
Graf 6. Alokované částky z fondů EU krajům podle operačních programů.....	28
Graf 7. Počty a podíly projektů územních samospráv Pardubického kraje podle operačního programu (v %)	62
Graf 8. Částky alokované územním samosprávám Pardubického kraje podle operačního programu.....	65
Graf 9. Podíl dotace z fondů EU na ročních příjmech ÚSC	72

Seznam obrázků

Obrázek 1. Regiony soudržnosti NUTS II v České republice	13
Obrázek 2. HDP na obyvatele v PPS v regionech NUTS II v % z průměru HDP EU-25	14

Seznam zkratek

ČR	Česká republika
ERDF	European Regional Development Fund (Evropský fond regionálního rozvoje)
ESF	European Social Fund (Evropský sociální fond)
EU	Evropská unie
HDP	Hrubý domácí produkt
HSS	Hospodářská a sociální soudržnost
IOP	Integrovaný operační program
LAU	Local Administrative Unit (Místní administrativní jednotka)
NUTS	Nomenclature des Unites Territoriales Statistique (Nomenklatura územních)
OP ČR - PL	Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika – Polsko
OP D	Operační program Doprava
OP LZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OP PI	Operační program Podnikání a inovace
OP TP	Operační program Technická pomoc
OP VaVpI	Operační program Výzkum a vývoj pro inovace
OP VK	Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
OP ŽP	Operační program Životní prostředí
OP	Operační program
PPS	Purchasing Power Standard (standard kupní síly)
ROP	Regionální operační program
ROP SV	Regionální operační program NUTS II Severovýchod statistických jednotek)
ÚSC	Územní samosprávné celky